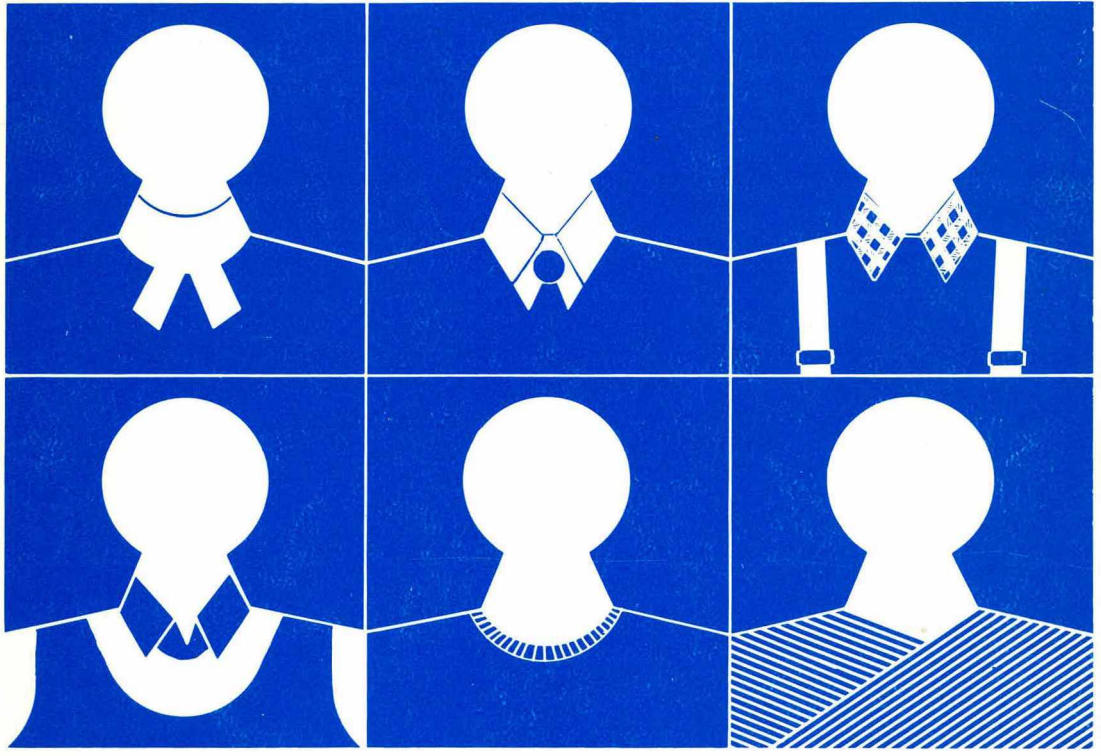

PL 5, 2

Sosioekonomisen aseman luokitus

Classification of Socio-economic Groups

1989

F15.2

16. 11. 89

Tilastokeskus
Statistikcentralen
Central Statistical
Office of Finland

Käsikirjoja 17
Handböcker
Handbooks

Sosioekonomisen aseman luokitus

Classification of Socio-economic Groups

1989

Tilastokirjasto
Statistikbiblioteket

146646

Helsinki 1989

Kansikuva: Hannu Salonen

Uusittu laitos
Helsinki 1989

HAKAPAINO OY
1989

Alkusanat

Tilastokeskus vahvistaa valtion toimesta laadittavissa tilastoissa sovellettavat käsitteet, luokittelut ja tunnusjärjestelmät sekä antaa tarvittaessa muitakin tilastojen yhtenäistämistä koskevia ohjeita (laki tilastokeskuksesta 796/1970).

Tilastokeskuksen johtokunta on päättänyt antaa asetukseen (1186/1987, 27§) perustuen luvun 7 mukaisen ohjeen sosioekonomisen aseman luokituksesta määritelmineen.

Tilastokeskuksen sosioekonomista asemaa kuvaava luokitusstandardi julkaistiin ensimmäistä kertaa Tilastokeskuksen Käsikirjoja-sarjassa vuonna 1983. Nyt käsillä oleva uudistettu laitos korvaa tuon vuonna 1982 vahvistetun version.

Sosioekonomisen aseman luokitus noudattelee kansainvälisiä suosituksia. Vuoden 1983 sosioekonomisen aseman luokituksen pohjana oli ammattiluokitus 1980. Nyt vahvistettuun luokitukseen tulleet muutokset johtuvat pääosin vuosina 1985-86 toteutetusta ammattiluokituksen uudistuksesta sekä tarpeesta yhtenäistää eri tilastoissa sovellettavia luokituksia.

Ammattiasemaluokitukseen ei tässä yhteydessä ole tehty muutoksia.

Yhteiskunnallista asemaa kuvaavien luokitusten uudistamista on pohdittu viime aikoina myös kansainvälisellä tasolla Yhdistyneiden Kansakuntien piirissä.

Sosioekonomista asemaa kuvaava luokitus kuuluu Tilastokeskuksen luokitusstandardeihin, joiden pyrkimyksenä on tilastojen käsitteellisen selkeyden ja eri tilastoista saatavien tietojen vertailtavuuden lisääminen. Luokitusstandardien tarkoituksena on palvella tilastojen laatijoita ja käyttäjiä.

Luokituksen uudistamisesta on vastannut työryhmä, jonka puheenjohtajana on toiminut Pasi Markelin ja sihteerinä Elli Paakkolanvaara, joka on myös toimittanut julkaisun. Luokitusta koskeviin tiedusteluihin vastaavat Tilastokeskuksessa elinolotilastotoimisto ja koordinoitintoimisto, puh. 90-17341, PL 504, 00101 Helsinki. Sosioekonomisen aseman määrittely ammattiluokituksen pohjalta, joka on esitetty liitteessä 2, on saatavissa myös konekielisenä.

Luokitus julkaistaan sekä suomen- että ruotsinkielisenä niteenä. Suomenkieliseen niteeseen sisältyy lisäksi englanninkielinen yhteenveto.

Tämä luokitusstandardi on voimassa allekirjoittamispäivästä lukien toistaiseksi. Tarkoituksena on kuitenkin tarkistaa käsillä oleva luokitusstandardi viimeistään viiden vuoden kuluttua.

Helsingissä syyskuun 27 päivänä, 1989

Olavi E. Niitamo

Pasi Markelin

Sisällys

1 Johdanto	5
1.1 Uudistamisen lähtökohdat	5
1.2 Kansainväliset suositukset	5
1.3 Pohjoismainen sosioekonomisen aseman luokitus	6
2 Sosioekonominen asema käsitteenä	7
3 Luokituksen pääperiaatteet ja soveltaminen	8
3.1 Ammatissa toimivat	8
3.2 Ammatissa toimimattomat	9
4 Sosioekonomisen aseman luokitus	10
5 Sosioekonomisen aseman luokituksen tasot	11
6 Sosioekonomisen aseman määrittäminen	13
6.1 Luokittelussa tarvittavat tiedot	13
6.2 Tilaston tai tutkimuksen viiteajanjakso	13
6.3 Henkilöiden luokittelu	14
6.4 Kotitalouksien luokittelu	14
6.5 Sosioekonomisen aseman päättely	14
7 Sosioekonomisen aseman luokitus määritelmineen	18
8 <i>Summary</i>	22
Liite 1 Kansainväliset suositukset	24
1 YK:n suositus Euroopan alueen väestölaskennoissa 1990 noudatettavaksi sosioekonomiseksi luokituksiksi	24
2 YK:n alustava suositus tulonjakotilastoissa noudatettavaksi sosioekonomiseksi luokituksiksi	25
3 Ehdotus Pohjoismaiseksi sosioekonomiseksi luokituksiksi <i>Förslag till Nordisk socioekonomisk indelning (NORD-SEI)</i>	26
Liite 2 Ammattiryhmien sijoittaminen sosioekonomisen aseman luokituksen ammatissa toimivien osalta	28
Liite 3 Muutokset sosioekonomisen aseman luokituksessa verrattuna vuoden 1983 luokituksen	50
Liite 4 Ammattiasemaluokitus	51
Liite 5 Toimialaluokitus (TOL) 1988:n pääryhmät	53

1 Johdanto

1.1 Uudistamisen lähtökohdat

Suomalaisessa yhteiskunnassa on meneillään voimakas rakennemuutos, jonka vaikutuksia ei vielä pystytä selkeästi näkemään. Tästä syystä laajemmista sosioekonomisen aseman sekä ammattiasemaluokitusten muutoksista on pidättäytytty huolimatta siitä, että luokituksiin kohdistuu voimakkaitakin uudistamispaineita. Saaduissa lausunnoissa korostettiin toisaalta myös voimakkaasti jatkuvuuden merkitystä ajallisen vertailtavuuden mahdollistamiseksi. Tästäkään syystä kovin mittavia muutoksia ei ole nähty aiheelliseksi vielä tällä kertaa. Luokitusten perusteellisempi uudistaminen saattaa silti tulla ajankohtaiseksi 1990-luvulla.

Luokituksen uudistaneen työryhmän työtä kuvataan tarkemmin työryhmän laatimassa raportissa.¹

Konkreettisena syynä sosioekonomisen aseman luokituksen uudistamiselle oli ammattiluokituksen² ja toimialaluokituksen³ uudistaminen, koska näitä käytetään ammattiaseman lisäksi henkilön sosioekonomisen aseman määrittelyssä. Myös Ruotsissa ja Norjassa⁴ 1980-luvulla vahvistetut sosioekonomisen aseman luokitus-standardit vaikuttivat osaltaan suomen uudistustyöhön.

Muutokset vuonna 1982 vahvistettuun sosioekonomisen aseman luokitukseen⁵ nähden on kuvattu liitteessä 3.

1.2 Kansainväliset suositukset

YK:n Euroopan järjestö (ECE) on antanut väestölaskentoja varten tilastosuosituksia,⁶ joita tarkistetaan aina kymmenvuotiskausittain. Näissä on suositus myös sosioekonomisen aseman luokituksista, joka on esitetty liitteessä 1. YK:n muita maanosia koskevista väestölaskentasuosituksissa ei ole vastaavaa sosioekonomisen aseman luokitusta koskevaa suositusta, joten Euroopan järjestön antama suositus on ainoa voimassa oleva kansainvälinen suositus ja sekin koskee vain väestölaskentoja.

Yhdistyneiden Kansakuntien alustava suositus⁷ tulonjakotilastoissa ja kotitaloustiedusteluissa sovellettavaksi sosioekonomista asemaa kuvaavaksi luokituksiksi on Tilastokeskuksen luokitusstandardia karkeampi ja kuvaa henkilön taloudellista toimintaympäristöä selvemmin kuin väestölaskentasuositukset. Suositus on kuvattu liitteessä 1.

Ammattiasemaluokitusta on tarkoitus uudistaa kansainvälisellä tasolla lähivuosina. Toistaiseksi asiasta on laadittu vasta alustavia suunnitelmia.⁸ Tilastokeskuksen käyttämä ammattiasemaluokitus, joka pohjautuu YK:n suositukseen, on kuvattu liitteessä 4.

- 1 **Sosioekonomisen aseman ja ammattiaseman luokitusstandardien uudistaminen**, Raportti n:o 1988:3, Tilastokeskus, Helsinki 1988
- 2 **Ammattiluokitus 1987**, Tilastokeskus, Käsikirjoja Nro 14, Helsinki 1987
- 3 **Toimialaluokitus 1988**, Tilastokeskus, Käsikirjoja Nro 4, Helsinki 1987
- 4 **Socioekonomisk Indelning (SEI)**, Statistiska centralbyrån, Meddelanden i samordningsfrågor 1982:4, Stockholm 1982
Standard for inndeling etter sosioekonomisk status, Statistisk sentralbyrå, Standarder for norsk statistikk, Oslo 1984
- 5 **Sosioekonominen asema-luokitus, ammattiasemaluokitus**, Tilastokeskus, Käsikirjoja Nro 14, Helsinki 1983
- 6 **Recommendations for the 1990 Censuses of Population and Housing in the ECE region**, Statistical standards and studies No 40, United Nations, New York 1987
- 7 **Provisional Guidelines on Statistics of Distribution of Income, Consumption and Accumulation of Households**, United Nations, New York, 1977
- 8 **International Classification of Status in Employment**, Report of the International Labour Office, United Nations, E/CN.3/1989/9, 11 July 1988

1.3 Pohjoismainen sosioekonomisen aseman luokitus

Yhteispohjoismainen väestö- ja sosiaalitalastovaliokunta (NUSD) sai syksyllä 1988 valmiiksi pohjoismaisen sosioekonomisen aseman luokituksen (NORD-SEI).¹ Pohjoismaisen luokituksen

tarkoituksena ei ole korvata kansallisia luokituksia, vaan tavoitteena on ollut mahdollistaa yhteispohjoismainen vertailu lähinnä elinolotutkimus-tyyppisissä tilastoissa, joissa eri Pohjoismaat käyttävät omia kansallisia luokituksiaan.

NORD-SEI esitetään liitteessä 1.

¹ Förslag till Nordisk socioekonomisk indelning (NORD-SEI), Nordiska utskottet för sociodemografisk statistik, NUSD 1989-02-03

2 Sosioekonominen asema käsitteenä

Yhteiskunnallista asemaa kuvaavien luokitusten tarkoituksena on jakaa väestö sosiaaliselta ja taloudelliselta asemaltaan suhteellisen homogeenisiin ja konkreettisesti mielletäviin luokkiin.

Sosioekonomisen aseman luokitus on muodostettu ammatti-, ammattiasema- sekä toimialaluokituksen tietoja yhdistelemällä. Tavoitteena on ollut muodostaa sellaisia sosioekonomisia ryhmiä, joiden jäsenet elävät yhteiskunnan rakenteellistoiminnallisissa osajärjestelmissä suurin piirtein samantapaisissa asemissa.

Sosioekonominen asema muodostuu useasta eri luokittelukriteeristä, koska millään yksittäisellä jakoperusteella ei voida ottaa huomioon henkilön asemaan vaikuttavia tekijöitä. Luokituksessa otetaan huomioon henkilön **elämänvaihe** (perheenjäsen, opiskelija, ammatissa toimiva, eläkeläinen jne.) sekä **ammatti** ja **ammattiasema** (yrittäjä, palkansaaja, yrittäjäperheenjäsen) ammatissa toimivien osalta. Lisäksi luokitusta täydennetään ammatin ja **työn luonnetta kuvaavilla jaoilla** (toimihenkilö- ja työntekijä-

ko). Jakoperusteena käytetään osittain myös **toimialaa ja palkansaajien määrää**.

Sosioekonomista asemaa kuvaavia luokituksia käytetään muun muassa hyvinvointianalyseissä selvitetessä eri yhteiskuntaryhmien elinolosuhteita ja niiden muutoksia. Tällaiset luokitukset palvelevat myös niitä tutkijoita, jotka tarvitsevat sosiaalisen ympäristön yleisindikaattoreita. Sosioekonomista asemaa kuvaavia luokituksia sovelletaan yleisesti mm. väestötilastoissa, työvoimatutkimuksissa, tulonjakotilastoissa ja kotitaloustiedusteluissa. Eri tilastojen tarkastelukulmat poikkeavat usein suurestikin toisistaan. Sen vuoksi on luonnollista, että käsillä olevaa luokitusta, joka jakaa väestön sosiaalista rakennetta kuvaaviin luokkiin lähinnä ammatin ja ammattisatoimivuuden perusteella, ei aina voida noudattaa kaikilta osin täysin yhdenmukaisesti. Soveltamistarkkuuteen voivat vaikuttaa myös tietojensaantimahdollisuudet, tietojenkeruumenetelmät (otos/kokonaistutkimus), erilaiset kansainväliset suositukset ja tarkoituksenmukaisuuskysymykset.

3 Luokituksen pääperiaatteet ja soveltaminen

3.1 Ammatissa toimivat

Ammatissa toimivien eli työvoimaan kuuluvien ryhmittely sosioekonomisen aseman mukaan perustuu henkilön omaan taloudelliseen toimintaan ja siihen liittyviin ominaisuuksiin. Pääasiallisin tieto sosioekonomisen aseman määrittämiseksi on ammatti. Liitteessä 2 on kuvattu ammattiluokituksen¹ 3- ja 4-numeroluokkien sijoittuminen sosioekonomista asemaa kuvaaviin ryhmiin. Muita tietoja ammatissa toimivien/työvoimaan kuuluvan sosioekonomisen aseman määrittämiseksi ovat ammattiasema, toimiala sekä yrityksen palkansaajien määrä.

Yrittäjien sosioekonominen ryhmä määräytyy ensisijaisesti sen mukaan, onko yrittäjä maa-, metsä- tai kalatalouden harjoittaja vai ei. Toisena määrittelykriteerinä on se, onko yrittäjällä palkattua työvoimaa vai ei. Maatalousyrittäjien sosioekonomisen aseman kuvausta voidaan tarvittaessa tarkentaa esim. tuotantosuuntaa ja/tai peltoalaa koskevilla alajaoittelulla. Uutena ryhmänä luokitukseen on otettu vapaiden ammattien harjoittajat, joilla tarkoitetaan sellaisia tieteellisiä, taiteellista tai muulla tavoin luovaa työtä tekeviä ammatinharjoittajia, jotka eivät ole kenenkään työnantajan palveluksessa, mutta joilla ei myöskään itsellä ole palkattua työvoimaa. Esimerkkeinä voidaan mainita yksityiset lääkärit, arkkitehdit, kirjailijat, kuvataiteilijat, toimittajat, näyttelijät jne.

Ylemmät toimihenkilöt luokitellaan neljään luokkaan; johtotehtävissä toimiviin, suunnittelu- ja tutkimustehtävissä toimiviin, opetustehtävissä toimiviin sekä muihin ylempiin toimihenkilöihin. Sellaisia yleisiä toimihenkilöitä varten, joita ei voida lukea mihinkään edellämainituista ryhmistä, on lisäksi erittelemättömien ylempien toimihenkilöiden ryhmä.

Alemmista toimihenkilöistä esimiestehtävissä toimivat on eroteltu omaksi luokaksi. Samoin toimisto- tai myyntitehtävissä toimivat on eroteltu muista, sillä näillä aloilla tehtävien osittaminen on jo pitkälti toteutettu. Edelleen toimisto- ja myyntitehtäviä hoitavista on eroteltu vielä omaksi luokaksi ne, joiden työnkuva on lähellä työntekijöiden työnkuvaa (eli jossain määrin toimihenkilö-työntekijä-ajan yli liukuneet toimihenkilöryhmät). Tähän luokkaan kuuluvien työ on mekaanista, vaihetyönomaista eikä tehtävien suorittaminen edellytä päätöksentekoa tai kokonaisuuden hallintaa. Luokka '44 Muut alemmat toimihenkilöt' koostuu hyvin erilaisista ammattiluokista.

Työntekijät luokitellaan neljään luokkaan: maataloustyöntekijät, teollisuustyöntekijät, muut tuotantotyöntekijät sekä jakelu- ja palvelutyöntekijät. Teollisuustyöntekijöihin luokitellaan tuotantoprosessin valmistusammateissa työskentelevät, kun työnantaja on toimialaltaan teollisuuden tai rakennustoiminnan harjoittaja (TOL-88: C, D, E, F),² kun taas muut tuotantotyöntekijät avustavat tuotantoprosessia työssään. Luokittelussa käytetään ammatin lisäksi hyväksi myös työnantajan toimialaa.

Työttömien sosioekonominen asema riippuu työttömyysajan pituudesta. Ne, joiden työttömyys on jatkunut vähintään kuusi kuukautta, luokitellaan luokkaan '81 Pitkäaikaistyöttömät', kun taas ne työttömät, joiden työttömyys on kestänyt alle kuusi kuukautta, mutta jotka ovat olleet aiemmin työssä, luokitellaan työttömyyttä edeltäneen ammatin ja työpaikan mukaan. Ne työttömät, jotka eivät ole vielä työssä laisinkaan, luokitellaan luokkaan '82 Muualla luokittelemattomat'.

1 **Ammattiluokitus 1987**, Tilastokeskus, Käsikirjoja Nro 14, Helsinki 1987

2 **Toimialaluokitus (TOL) 1988**, Tilastokeskus, Käsikirjoja Nro 4, Helsinki 1987

3.2 Ammatissa toimimattomat

Lähtökohtana ammatissa toimimattoman tai työvoimaan kuulumattoman väestön luokittelussa pidetään pääasiallisen toiminnan luokitusta.¹ Sitien 0-14-vuotiaat luokitellaan sosioekonomiselta asemaltaan päämiehen² (ensisijaisesti kotitalouden, toissijaisesti perheen taloudellisesti vastuullisen henkilön) mukaan.

Opiskelijat muodostavat oman luokan riippumatta siitä ovatko he vanhemmistaan taloudellisesti riippuvaisia. Opiskelijoihin ei kuitenkaan lueta peruskoulua käyviä kuten esim. pääasiallisen toiminnan luokituksessa.

Eläkeläiset luokitellaan taloudellisesti aktiivisen vaiheen perusteella soveltaen luokituksen karkeaa tasoa.

Pitkäaikaistyöttömiin luetaan ne henkilöt, joiden työttömyys on jatkunut yhtämittaisesti vähintään kuuden kuukauden ajan.

Pääasialliselta toiminnaltaan kotitaloustyötä tekevät ja alle 15-vuotiaat voidaan luokitella joko kotitalouden 'päämiehen' tai perheen 'päämiehen' mukaan.²

Sosioekonominen asema-luokitusta voidaan käyttää kuvaamaan myös henkilöryhmiä esim. kotitalouksia tai perheitä, jolloin luokittelu tapahtuu päämiehen² ominaisuuksien mukaan. Kotitalouksien luokittelusta kerrotaan tarkemmin kohdassa 6.4.

Lisäksi on muodostettu luokka '99 Sosioekonominen asema tuntematon' niille, joista ei ole riittävästi tietoja sosioekonomisen aseman määrittelemiseksi.

1 Pääasiallisen toiminnan ja toimeentulolähteen luokitukset, Tilastokeskus, Käsikirjoja Nro 11, Helsinki 1980

2 'Päämiehellä' tai viitehenkilöllä tarkoitetaan sitä, joka pääasiallisesti vastaa ko. yksikön toimeentulosta.

4 Sosioekonomisen aseman luokitus

Yrittäjät

- 11 Maataloustyönantajat
- 12 Maatalouden yksinäisyrittäjät
- 21 Pientyönantajat
- 22 Muut työnantajat
- 23 Yksinäisyrittäjät
- 24 Vapaiden ammattien harjoittajat
- 29 Yrittäjät, erittelemätön

Ylemmät toimihenkilöt

- 31 Johtotehtävissä toimivat ylemmät toimihenkilöt
- 32 Suunnittelu- ja tutkimustehtävissä toimivat ylemmät toimihenkilöt
- 33 Opetustehtävissä toimivat ylemmät toimihenkilöt
- 34 Muut ylemmät toimihenkilöt
- 39 Ylemmät toimihenkilöt, erittelemätön

Alemmat toimihenkilöt

- 41 Työnjohtotehtävissä toimivat alemmat toimihenkilöt
- 42 Itsenäistä toimistotyötä tekevät alemmat toimihenkilöt
- 43 Epäitsenäistä toimistotyötä tekevät alemmat toimihenkilöt

- 44 Muut alemmat toimihenkilöt
- 49 Alemmat toimihenkilöt, erittelemätön

Työntekijät

- 51 Maataloustyöntekijät
- 52 Teollisuustyöntekijät
- 53 Muut tuotantotyöntekijät
- 54 Jakelu- ja palvelutyöntekijät
- 59 Työntekijät, erittelemätön

Opiskelijat

- 60 Opiskelijat ja koululaiset (ei peruskoulu)

Eläkeläiset

- 71 Eläkkeellä olevat yrittäjät
- 72 Eläkkeellä olevat ylemmät toimihenkilöt
- 73 Eläkkeellä olevat alemmat toimihenkilöt
- 74 Eläkkeellä olevat työntekijät
- 79 Muut eläkeläiset

Muut

- 81 Pitkäaikaistyöttömät
- 82 Muualla luokittelemattomat
- 99 Sosioekonominen asema tuntematon

5 Sosioekonomisen aseman luokituksen tasot

Sosioekonomisen aseman luokitusta voidaan käyttää usealla tarkkuudeltaan vaihtoehtoisella tasolla. Seuraavassa esitetään kolme vaihtoehtoista tasoa.

Tason valintaan vaikuttavia seikkoja ovat mm. tutkimuksen luonne (kokonais- vai otostutkimus), otoksen koko, tietosisällön laajuus ja muiden muuttujien lukumäärä.

Taso A

Taso A on luokitusstandardi tarkimmalla tasolla. Luokituksen muodostaminen edellyttää seuraavia tietoja: pääasiallinen toiminta, ammattiasema, yrittäjien palkansaajien lukumäärä, ammatti, toimiala ja työttömien työttömyyden kesto. Lisäksi kotitaloustyötä tekevien ja alle 15-vuotiaiden lasten luokitteluun tarvitaan (kotitalouden tai perheen) päämiehestä vastaavat tiedot.

Tasoa A suositellaan käytettäväksi kokonaistutkimuksissa, kuten väestölaskennoissa ja suurissa otostutkimuksissa.

Taso B

Luokituksen tasolla B yrittäjät on jaettu vain kahteen ryhmään, maatalousyrittäjiin ja muihin yrittäjiin. Lisäksi työttömät, joilla ei ole aikaisempaa työkokemusta, on yhdistetty muualla luokittelemattomien ryhmään. Luokituksen muodostamiseen tarvitaan muuten samat tiedot kuin tasolla A lukuunottamatta tietoa yrittäjien palkansaajien lukumäärästä.

Tasoa B voidaan käyttää suurehkoissa otostutkimuksissa.

Taso C

Karkein sosioekonomisen aseman luokituksen taso on taso C. Sen muodostaminen edellyttää

tason B tiedot lukuunottamatta toimialaa ja eläkeläisten ammattia.

Tasoa C voidaan käyttää pienissä otostutkimuksissa ja sellaisissa tutkimuksissa, joissa sosioekonomista asemaa taulukoidaan ristiin moniluokkaisten muuttujien kanssa. Tällaisia tutkimuksia ovat esim. työolo- ja kulttuuriharrastustutkimukset.

Vaihtoehto tasoille B ja C

Tasoa B ja C voidaan vaihtoehtoisesti käyttää myös siten, että pitkäaikaistyöttömät sijoitetaan entisen ammatin ja toimialan mukaan yrittäjien, toimihenkilöiden tai työntekijöiden luokkiin. Työttömistä luokkaan 'Muut' jäävät tällöin vain ne, joilla ei ole aikaisempaa työkokemusta. Tasojen B ja C käyttö ei edellytä tällöin tietoa työttömyyden kestosta.

Vastaavasti voidaan eläkeläiset ryhmitellä entisen ammatin mukaan yrittäjiin, ylempiin ja alempiin toimihenkilöihin tai työntekijöihin, mikäli eläkeläisten entinen ammatti ja ammattiasema on tiedossa. Jos näin menetellään, tulisi asia ilmaista selvästi tilastojulkaisussa tai tutkimuksessa.

Luokituksen vaihtoehtoiset tasot on esitetty seuraavalla sivulla.

Mikäli on tarpeen käyttää vielä karkeampaa tasoa (ryhmittelyä), voidaan käyttää **ammattiasemaluokituksen** pääluokkia:

- yrittäjät
- palkansaajat
- muut (ammattissa toimimattomat)

Sosioekonomisen aseman luokituksen tasot

TASOA (tarkin taso)

Yrittäjät

Maatalousyrittäjät

- 11 Maatalousyrittäjät
- 12 Maatalouden yksimaisyrittäjät

Muut yrittäjät

- 21 Pienyrittäjät
- 22 Muut työntekijät
- 23 Yksimaisyrittäjät
- 24 Vapaiden ammattien harjoittajat
- 29 Yrittäjät, erittelemätön

Ylemmät toimihenkilöt

- 31 Johtotehtävissä toimivat ylemmät toimihenkilöt
- 32 Suunnittelu- ja tutkimustehtävissä toimivat ylemmät toimihenkilöt

- 33 Opetustehtävissä toimivat ylemmät toimihenkilöt

- 34 Muut ylemmät toimihenkilöt

- 39 Ylemmät toimihenkilöt, erittelemätön

Alemmat toimihenkilöt

- 41 Työnjohtotehtävissä toimivat alemmat toimihenkilöt
- 42 Itsenäistä toimistotyötä tekevät alemmat toimihenkilöt
- 43 Epäitsenäistä toimistotyötä tekevät alemmat toimihenkilöt
- 44 Muut alemmat toimihenkilöt

- 49 Alemmat toimihenkilöt, erittelemätön

Työntekijät

- 51 Maataloustyöntekijät

- 52 Teollisuustyöntekijät

- 53 Muut tuotantotyöntekijät

- 54 Jakelu- ja palvelutyöntekijät

- 59 Työntekijät, erittelemätön

Opiskelijat

- 60 Opiskelijat ja koululaiset (ei peruskoulu)

Eläkeläiset

- 71 Eläkkeellä olevat yrittäjät

- 72 Eläkkeellä olevat ylemmät toimihenkilöt

- 73 Eläkkeellä olevat alemmat toimihenkilöt

- 74 Eläkkeellä olevat työntekijät

- 79 Muut eläkeläiset

MUUT

TASOB

10 Maatalousyrittäjät (11-12)

20 Muut yrittäjät (21-29)

- 31 Johtotehtävissä toimivat ylemmät toimihenkilöt
- 32 Suunnittelu- ja tutkimustehtävissä toimivat ylemmät toimihenkilöt

- 33 Opetustehtävissä toimivat ylemmät toimihenkilöt

- 34 Muut ylemmät toimihenkilöt

- 39 Ylemmät toimihenkilöt, erittelemätön

41 Työnjohtotehtävissä toimivat alemmat toimihenkilöt

- 42 Itsenäistä toimistotyötä tekevät alemmat toimihenkilöt
- 43 Epäitsenäistä toimistotyötä tekevät alemmat toimihenkilöt
- 44 Muut alemmat toimihenkilöt

- 49 Alemmat toimihenkilöt, erittelemätön

Työntekijät

- 51 Maataloustyöntekijät

- 52 Teollisuustyöntekijät

- 53 Muut tuotantotyöntekijät

- 54 Jakelu- ja palvelutyöntekijät

- 59 Työntekijät, erittelemätön

- 60 Opiskelijat ja koululaiset

- 71 Eläkkeellä olevat yrittäjät

- 72 Eläkkeellä oleva ylemmät toimihenkilöt

- 73 Eläkkeellä oleva alemmat toimihenkilöt

- 74 Eläkkeellä oleva työntekijät

- 79 Eläkeläiset erittelemätön

- (81) Pitkäaikaistyöttömät

- 82 Muualla luokittelemattomat

- 99 Sosioekonominen asema tuntematon

TASOC (karkelin taso)

1 Yrittäjät (11-29)

3 Ylemmät toimihenkilöt (31-39)

4 Alemmat toimihenkilöt (41-49)

5 Työntekijät (51-59)

6 Opiskelijat ja koululaiset (60)

7 Eläkeläiset (71-79)

8 Muut (81-82)

9 Sosioekonominen asema tuntematon (99)

6 Sosioekonomisen aseman määrittäminen

Sosioekonomisen aseman luokitus on ensisijaisesti tarkoitettu henkilöiden luokitteluun sosioekonomisiin ryhmiin. Sitä voidaan kuitenkin soveltaa myös kotitalouksiin (tai perheisiin), jolloin tarvitaan joitakin lisäsääntöjä. (Ks. luku 6.4.)

6.1 Luokittelussa tarvittavat tiedot

Sosioekonomista asemaa ei voi suoraan kysyä henkilöltä lomakkeella tai haastattelussa, koska ihmiset kokevat usein oman yhteiskunnallisen asemansa erilaisilla. Jotta tilastot saataisiin vertailukelpoisiksi, on tieto pääteltävä muista tiedoista.

Sosioekonomisen aseman tarkimman tason määrittelyssä tarvitaan seuraavat tiedot henkilöstä:

1. pääasiallinen toiminta:

- työllinen
- työtön; lisäksi työttömyyden kesto ja entinen ammatti
- 0-14-vuotiaiden lasten osalta tarvitaan myös isän/äidin ammatti
- opiskelija (opiskelee keski- tai korkea-asteen oppilaitoksessa)
- kotitaloustyötä tekevä; lisäksi puolison ammatti
- eläkeläinen tai työkyvytön; lisäksi entinen ammatti ja ammattiasema
- muu

2. ammattiasema

- yrittäjät; lisäksi palkansaajien lukumäärä
- palkansaaja
- yrittäjäperheenjäsen

3. ammatti (4-numerotasolla)¹

4. toimiala (pääryhmätasolla)²

6.2 Tilaston tai tutkimuksen viite-ajanjakso

Henkilöpohjaisissa tilastoissa ja tutkimuksissa käytetään viiteajanjaksona useimmiten joko vuotta (edelliset 12 kuukautta tai kalenterivuosi) tai viikkoa. Näin suositellaan meneteltävän myös selvitetessä henkilön pääasiallista toimintaa.³

Määriteltäessä henkilön sosioekonomista asemaa tulisi käyttää suhteellisen pitkää viiteajanjaksoa - mieluummin vuotta - jotta henkilön yhteiskunnallisessa asemassa viime aikoina mahdollisesti tapahtuneet muutokset eivät vaikuttaisi 'virheellisesti' hänen sosioekonomiseen määrittelyyn. Lyhytaikaisen sairauden tai esim. virkavapauden ei katsota vaikuttavan henkilön sosioekonomiseen asemaan. Toisaalta esim. työttömäksi jääneen kirvesmiehen yhteiskunnallinen asema (=työntekijä) ei muutu viikossa tai kahdessa niin paljon, että hänet voitaisiin sijoittaa luokkaan "pitkäaikaistyöttömät". Vastaavasti työttömäksi jääneen lehtorin (=ylempi toimihenkilö) yhteiskunnallinen asema ei muutu välittömästi, vaan hän säilyttää pitkähkön ajan entisen ammatinsa mukaisen aseman.

Vastaavanlaisia muitakin muutoksia voi tapahtua: Henkilö vaihtaa ammattia, ammattiasemaa (palkansaajasta yrittäjäksi tai päinvastoin) tai työpaikkaa (jolloin usein toimiala saattaa vaihtua, vaikka ammatti pysyisi entisenä). Henkilö voi myös viiteajanjakson puitteissa siirtyä koulun penkiltä työelämään tai jäädä työelämästä pois eläkkeelle. Nämä ovat kaikki esimerkkejä muutoksista, jotka vaikuttavat henkilöiden yhteiskunnalliseen asemaan. Henkilön sosioekonomisen aseman määrittelyssä tulisi kuitenkin pyrkiä soveltamaan - mikäli se on mahdollista - pidempää viiteajanjaksoa kuin viikkoa tai kuukautta.

1 **Ammattiluokitus 1987**, Tilastokeskus, Käsikirjoja Nro 14, 1987

2 **Toimialaluokitus 1988**, Tilastokeskus, Käsikirjoja Nro 4, 1987, ks. liite 5

3 **Pääasiallisen toiminnan ja toimeentulolähteen luokitukset**, Tilastokeskus, Käsikirjoja Nro 11, Helsinki 1980

6.3 Henkilöiden luokittelu

Ammatissa toimivat henkilöt luokitellaan sosioekonomisiin ryhmiin ammattiluokituksen pohjalta. Tilastokeskuksen ammattiluokituksen tarkimman tason ryhmille (3- tai 4-numerotaso) on etukäteen määritelty sosioekonominen ryhmä, johon kyseisen ammattiryhmän ammattinimikkeet luetaan. Joissakin tapauksissa sosioekonominen ryhmä on mahdollista valita täysin yksiselitteisesti eli kyseisellä ammattiryhmällä on vain yksi vaihtoehto. Esimerkiksi valtionhallinnon johtotehtävissä toimivat ylemmät toimihenkilöt (ammattiryhmä 2011) luetaan aina sosioekonomiseen ryhmään 31 eli johtotehtävissä toimiviin ylempiin toimihenkilöihin. Useimmissa tapauksissa on kuitenkin kaksi tai useampia vaihtoehtoja riippuen mm. siitä, onko henkilö yrittäjä vai palkansaaja.

Ammatissa toimivien henkilöiden luokittelussa voidaan ohjeena käyttää liitteessä 2 olevaa ryhmittelyä.

6.4 Kotitalouksien luokittelu

Yksittäisten henkilöiden lisäksi sosioekonominen asema voidaan määritellä myös kotitalouksille. Näin menetellään esim. Tilastokeskuksen tulonjakotilastossa, kotitaloustiedustelussa ja väestölaskennassa.

Kaikkien saman kotitalouden jäsenten oletetaan kuuluvan samaan sosioekonomiseen ryhmään. Kotitalouden sosioekonominen asema määräytyy kuitenkin yhden henkilön, ns. viitehenkilön tai päämiehen sosioekonominen aseman mukaisesti. Lähtökohtana on, että kullekin kotitalouden (ammattissa toimivalla) henkilölle on ensin määritetty sosioekonominen asema.

Viitehenkilöksi valitaan henkilö, joka parhaiten edustaa kotitalouden asemaa yhteiskunnan työnsaajissa. Hänen katsotaan lähinnä vastaavan talouden yhteiseen kulutukseen tulevista hyödykkeistä, esim. asunnon hankinnasta ja ylläpidosta. Hän ei välttämättä ole talouden suurituloisin henkilö, sillä jäsenten suhteellinen panos yhteisistä kustannuksista vaihtelee.

Viitehenkilön valinnassa tarvitaan tietoja kotitalouden (tai perheen) jäsenten sukulaisuussuhteista ja iästä sekä näiden taloudellisesta toiminnasta.

6.5 Sosioekonominen aseman päättely

Sivulla 17 on esitetty yksinkertainen päättelykaavio siitä, miten henkilön sosioekonominen aseman ryhmä määräytyy. Seuraavassa käydään läpi niitä kysymyksiä, joihin sosioekonominen ryhmän määrittämiseksi joudutaan vastaamaan.

Onko henkilö ammatissa toimiva vai ei?

Sosioekonominen aseman luokitus ryhmittelee sekä ammatissa toimivat että ammatissa toimimattomat henkilöt. Ammattiluokitus luokittelee vain ammatissa toimivia. Ensin on siis määriteltävä, kumpaan ryhmään henkilö kuuluu. Ammatissa toimivaan väestöön/työvoimaan luetaan se 15 vuotta täyttänyt väestön osa, joka osallistuu ansiotyöhön tai sitä vailla ollessaan etsii ansiotyötä ja on siihen käytettävissä. Ansiotyötä on kaikki tuotannollinen toiminta, jota henkilö suorittaa saadakseen siitä tuloa palkkana, palkkiona, yrittäjätulona tai luontaisetuna. Ammatissa toimivaan väestöön/työvoimaan kuuluvat sekä työlliset että ne työttömät, joiden työttömyys ei ole yhtäjaksoisesti kestänyt vähintään kuutta kuukautta. Tällaiset työttömät luokitellaan aikaisemman ammatin mukaan.

Onko henkilö yrittäjä?

Yrittäjä on henkilö, joka omistamiaan tuotantopanoksia (aineellinen tai henkinen pääoma, työvälineet, raaka-aineet) hyväksikäyttäen harjoittaa taloudellista toimintaa omaan laskuun ja omalla vastuulla.

Onko henkilö maatalousyrittäjä?

Jos henkilö on ammattiasemaltaan yrittäjä, selvitetään, onko hän maatalousyrittäjä. Maatalousyrittäjiä ovat kaikki pääryhmän '4 Maa- ja metsätaloustyö, kalastus' ammattiryhmiin sisältyvät yrittäjät. Kaikkien muiden ammattiluokituksen pääryhmien yrittäjät luetaan muihin yrittäjiin.

Omistaako henkilö vähintään puolet osakeyhtiön osakkeista?

Yrittäjäksi luetaan myös sellainen osakeyhtiömuotoisen yrityksen palkansaaja, joka yksin tai yhdessä perheenjäsentensä kanssa omistaa vähintään puolet kyseisen yhtiön osakekannasta.

Onko henkilö yksinäisyrittäjä?

Yksinäisyrittäjiä ovat sellaiset yrittäjät, joilla ei ole palveluksessaan palkattua työvoimaa.

Onko henkilö vapaan ammatin harjoittaja?

Jos henkilö on yksinäisyrittäjä harjoittaen ns. vapaata ammattia, hänet luetaan vapaiden ammattien harjoittajiin (24). Vapaiden ammattien harjoittajiin luetaan yleensä akateemisen koulutuksen saaneet ylempiin toimihenkilöihin rinnastettavissa tieteellisissä, taiteellisissa tai muutoin luovissa ammattiryhmissä olevat yrittäjät, esim. lääkärit, asianajajat, insinöörit, toimittajat, kirjailijat, kuvataiteilijat, näyttelijät jne. Tähän ryhmään luetaan vain sellaiset yrittäjät, joilla ei ole palkattua työvoimaa. Silloin kun mainituilla ammattiryhmillä on palkattua työvoimaa, heidät luetaan ryhmiin 21-22.

Onko yrittäjällä palkattua työvoimaa vai ei?

Mikäli henkilö on maatalousyrittäjä ja hänen palveluksessaan on myös palkattua työvoimaa, hänet sekä häntä avustavat perheenjäsenet luetaan maataloustyönantajiin (11).

Muuna kuin maatalousyrittäjänä toimivat työnantajat jaetaan lisäksi palkatun työvoiman lukumäärän mukaan pientyönantajiin ja muihin yrittäjiin. Pientyönantajia (21) ovat ne yrittäjät, joilla on palveluksessaan alle viisi työntekijää. Muita (22) työnantajia ovat ne yrittäjät, joilla on palveluksessaan vähintään viisi palkattua työntekijää.

Onko palkansaaja toimihenkilö vai työntekijä?

Palkansaajat jaetaan edelleen toimihenkilöihin ja työntekijöihin. Periaatteessa rajana työntekijöihin on, että toimihenkilöt käsittelevät työssään symboleja: lähinnä rahaa, informaatiota tai tietovälineitä tai työn kohteena on ihminen. Raja toimihenkilöiden ja työntekijöiden välillä on hämärtnyt mm. uuden tekniikan käyttöönoton myötä. Niin tehtaassa kuin toimistossakin työ saattaa olla pääasiassa tietokonepäänteen äärellä istumista, olipa sitten kysymyksessä tavarantoimitus tai vaikkapa palkanlaskenta. Raja on kuitenkin haluttu säilyttää ja kriteereinä on käytetty useita tekijöitä. Niinpä ns. **henkinen työ**, joka tapahtuu usein toimistossa, koulussa, sairaalassa jne. katsotaan toimihenkilötyöksi, kun taas teh-

taassa tapahtuva ruumiillinen työ, tavarantuotanto, tavaroiden ja ihmisten kuljetus sekä fyysisiä suorituksia vaativat suoje- ja vartiointitehtävät katsotaan työntekijätyöksi. Jako on haluttu säilyttää jo pelkästään vertailujen jatkuvuuden mahdollistamiseksi.

Onko toimihenkilö ylempi vai alempi toimihenkilö?

Mikäli henkilö on luokiteltu toimihenkilöksi, on edelleen ratkaistava, tulisiko hänet lukea ylempiin vai alempiin toimihenkilöihin.

Ylempiin toimihenkilöihin luetaan kaikki julkisen hallinnon, yritysten tai järjestöjen johtotehtävissä toimivat, kaikki suunnittelu-, tutkimus-, ja esittelytehtävissä toimivat, opetustehtävissä toimivat sekä muut yleensä ylempään korkeakoulututkinnon suorittaneet toimihenkilöt.

Alempiin toimihenkilöihin luetaan työnjohtotehtävissä sekä toimisto-, myynti-, hoito- tms. tehtävissä toimivat toimihenkilöt.

Millä toimialalla työntekijä työskentelee?

Työntekijät jaetaan edelleen neljään ryhmään sen mukaan, millä toimialalla he työskentelevät. Toimialojen 'A Maatalous, kala- ja riistatalous' ja 'B Metsätalous' työntekijät luetaan maataloustyöntekijöihin, toimialojen 'C Kaivos- ja kaivannaistoiminta', 'D Teollisuus', 'E Energia- ja vesihuolto' ja 'F Rakentaminen' työntekijät taas ovat joko teollisuustyöntekijöitä (52) tai muita tuotantotyöntekijöitä (53). Siinä tapauksessa, että he työskentelevät teollisuuden pakkaus-, varastointi-, kuljetus-, ahtaus- yms. tehtävissä heidät luetaan muiden tuotantotyöntekijöiden ryhmään. Muihin tuotantotyöntekijöihin luetaan lisäksi toimialasta riippumatta sekatyöntekijät, kokit, keittäjät ja kylmäköt sekä keittiöapulaiset. Silloin kun pakkaus-, varastointi-, kuljetus-, ahtaus yms. tehtävissä toimivat työskentelevät muilla toimialoilla kuin C,D,E ja F he ovat sensijaan jakelu- ja palvelutyöntekijöitä (54). Lisäksi työntekijöille, joiden toimialaa ei tiedetä, on varattu oma ryhmä (59).

Jos henkilö ei ole ansiotyössä:

Onko henkilö opiskelija?¹

Opiskelijoihin (60) luetaan kaikki 15 vuotta täyttäneet opiskelijat ja koululaiset - ei kuitenkaan peruskoululaisia.

Onko henkilö eläkeläinen?¹

Eläkeläiset luokitellaan edelleen alaryhmiin aikaisemman ammattin sosioekonomisen ryhmän mukaan.

Onko henkilö ollut pitkäaikaisesti työttömänä?¹

Pitkäaikaistyöttömät erotellaan omaksi ryhmäkseen. Rajana on vähintään kuuden kuukauden työttömyys. Vähemmän kuin kuusi kuukautta työttömänä olleet luokitellaan aikaisemman ammattinsa mukaan ammatissa toimiviin. Sellaiset

työttömät, jotka eivät vielä ole olleet lainkaan työssä, luokitellaan ryhmään '82 Muualla luokittelemattomat'.

Onko henkilö suorittamassa asevelvollisuuttaan (varusmies), perheenjäsen tai muu luokituksessa mainitsema?¹

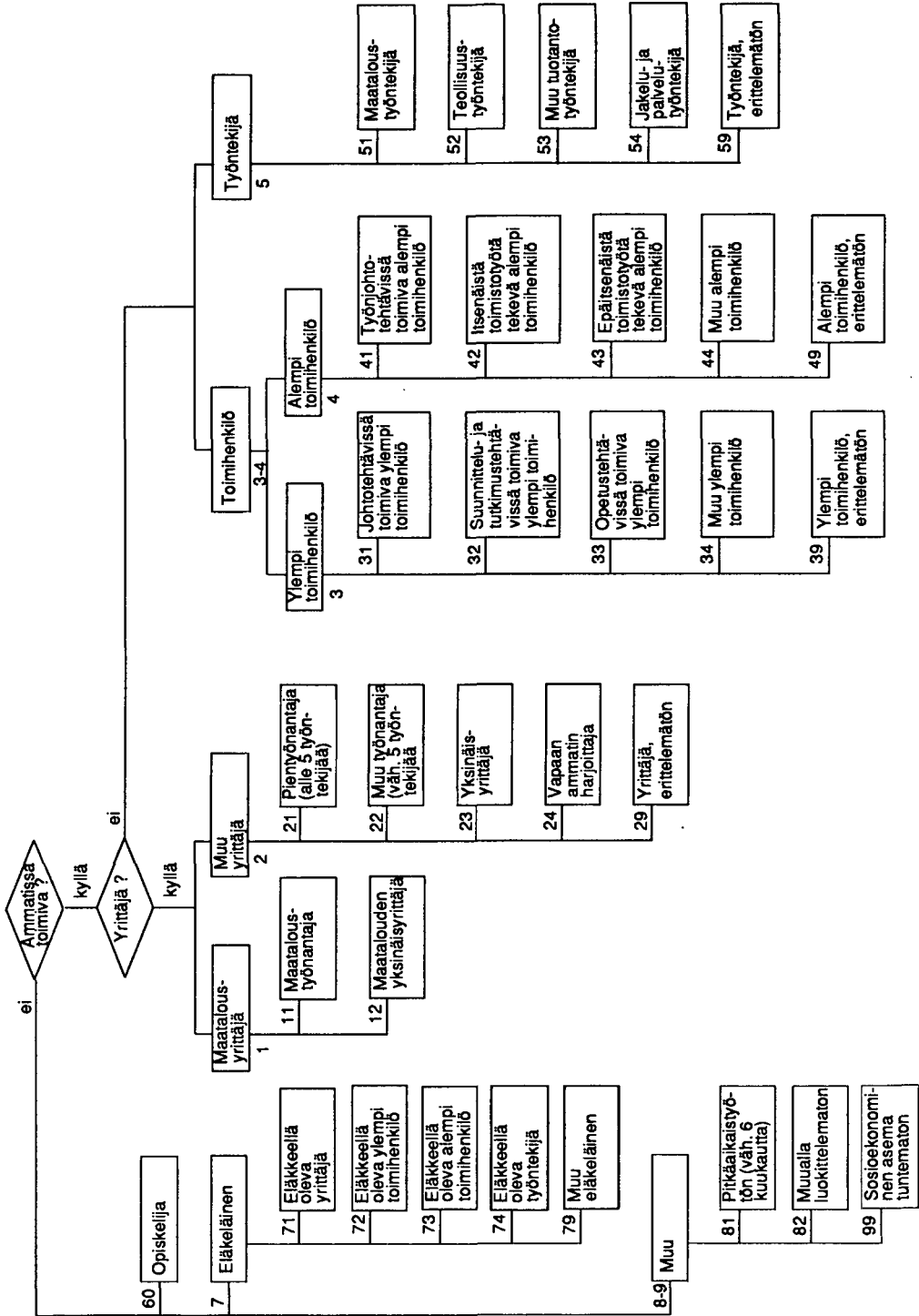
Jos henkilö on suorittamassa asevelvollisuuttaan tai siviilipalvelustaan, perheenjäsen ilman omaa ammattia, omaisuustuloilla tai säästöillä elävä tai laitosvanki, hänet sijoitetaan ryhmään '82 Muualla luokittelemattomat'.

Onko henkilön sosioekonominen asema tuntematon?

Mikäli henkilölle ei pystytä määrittelemään sosioekonomista ryhmää, hänet voidaan sijoittaa ryhmään '99 Sosioekonominen asema tuntematon'.

¹ Ammatissa toimimattomien luokittelu tapahtuu ensi sijassa sen syyn mukaan, johon on käytetty eniten aikaa.

Päätelykaavio henkilöiden sosioekonomisen aseman määrittelemiseksi

7 Sosioekonomisen aseman luokitus määritelmiseen

Yrittäjät

Yrittäjiin luetaan ne henkilöt, jotka hoitavat omaa yritystään, viljelevät omistamaansa tai vuokraamaansa maatilaa tai ovat vapaan ammatin harjoittajia. Yrittäjät voivat olla joko yksinäisyrittäjiä tai työnantajia, joilla on yksi tai useampi palkattu työntekijä. Yrittäjän kotitalouteen kuuluvat, ilman palkkaa yrittäjää tämän ammatissa avustavat henkilöt, rinnastetaan sosioekonomiselta asemaltaan varsinaiseen yrittäjään.

Yrittäjiin rinnastetaan sellaisissa pienissä osakeyhtiömuotoisissa yrityksissä työskentelevät omistajayrittäjät, joissa kyseinen yrittäjä yksin tai yhdessä perheenjäsentensä kanssa omistaa yli puolet osakepääomasta.

Maatalousyrittäjät

Maatalousyrittäjiin luetaan ammattiluokituksen¹ pääryhmään '4 Maa- ja metsätalous, kalastus' (ks. Liite 2) sisältyvät yrittäjät.

11 Maataloustyönantajat

Jos maa-, metsä- tai kalataloutta harjoittava yrittäjä toimii työnantajana, hänet sekä häntä avustavat samaan kotitalouteen kuuluvat luetaan maataloustyönantajiin.

12 Maatalouden yksinäisyrittäjät

Jos maa-, metsä- tai kalataloutta harjoittavalla yrittäjällä ei ole palkattua työvoimaa, hänet sekä häntä avustavat samaan kotitalouteen kuuluvat luetaan maatalouden yksinäisyrittäjiin.

Maatalousyrittäjät luetaan joko luokkaan 11 tai 12 riippuen siitä, onko yrittäjällä palveluksensa palkattua työvoimaa vai ei.

Muut yrittäjät

Jos yrittäjä harjoittaa muuta yritystoimintaa kuin maa-, metsä- ja kalataloutta, hänet sekä häntä avustavat samaan kotitalouteen kuuluvat luetaan muihin yrittäjiin. Yrittäjät luokitellaan heidän palveluksessaan olevien työntekijöiden lukumäärän mukaan. Tähän ryhmään luetaan ammattiluokituksen pääryhmää 4 lukuunottamatta kaikkiin muihin pääryhmiin sisältyvät yrittäjät.

21 Pientyönantajat

Jos yrityksen palveluksessa on joko koko- tai osapäivätoimisina alle viisi henkilöä, työnantaja luetaan tähän alaluokkaan samoin kuin häntä avustavat samaan kotitalouteen kuuluvat henkilöt.

22 Muut työnantajat

Jos yrityksen palveluksessa on joko koko- tai osapäivätoimisina viisi tai useampia henkilöitä, työnantaja luetaan tähän alaluokkaan samoin kuin häntä avustavat samaan kotitalouteen kuuluvat henkilöt.

23 Yksinäisyrittäjät

Jos henkilö hoitaa omaa yritystään ilman palkattua työvoimaa, hänet sekä häntä avustavat samaan kotitalouteen kuuluvat luetaan yksinäisyrittäjiin.

24 Vapaiden ammattien harjoittajat

Jos henkilö harjoittaa itsenäistä, vapaata ammatia olematta palkansaaja, hänet sekä häntä avustavat samaan kotitalouteen kuuluvat luetaan vapaiden ammattien harjoittajiin. Vapaiden ammattien harjoittajiin luetaan yleensä akateemisen koulutuksen saaneet pääasiassa ylempiin toimihenkilöihin rinnastettavien ammattiryhmien yrittäjät esim. yksityiset lääkärit, arkkitehdit ja asianajajat, konsultitehtävissä toimivat insinöörit. Lisäksi vapaiden ammattien harjoittajiksi luetaan taiteellisissa ammattiryhmissä toimivat, esim. kirjailijat, free-lance- toimittajat ja -näyttelijät jne., joilla ei ole palkattua työvoimaa. Vapaiden ammattien harjoittajiin luettavat yrittäjät käyvät ilmi liitteestä 2.

29 Yrittäjät, erittelemätön

Henkilöt, jotka hoitavat omaa yritystään, mutta joita ei voida puuttuvien tietojen tms. syistä johdettua lukea muihin ryhmiin, luetaan erittelemättömiin yrittäjiin.

¹ Ammattiluokitus 1987, Tilastokeskus, Käsikirjoja Nro 14, Helsinki 1987

Ylemmät toimihenkilöt

Ylemmät toimihenkilöt ovat palkansaajia, jotka tehtävissään soveltavat laajasti teoreettista tietoa-ainesta. He toimivat päätöksentekijöinä, osallistuvat päätöksentekoon tai toimivat sitä sivuavissa erikoistuneissa ohjaus-, valvonta-, kehittä- ja palvelutehtävissä. Tehtäville on ominaista suhteellisen suuri itsenäisyys ja vastuullisuus. Johtamistehtävät voivat olla osa toimenkuvaa niissäkin tapauksissa, joissa ne eivät muodosta ammatin ensisijaista elementtiä. Ylempiin toimihenkilöihin luokitellaan myös sellaiset yhteiskunnallisia tai liike-elämän palveluksia tuottavissa ammateissa toimivat, joiden tehtävissä keskimääräisenä vaatimuksena on korkean asteen erikoistunut koulutus (esim. uskonnollinen, lainopillinen, terveydenhuolto-, taide-, kulttuuri- ym. työ).

Rajana alempiin toimihenkilöihin on ylempien toimihenkilön sijainti päätöksenteko-organisaation ylempällä tasolla ja vaadittava laaja teoreettinen tietomäärä.

31 Johtotehtävissä toimivat ylemmät toimihenkilöt

Luokkaan kuuluvat julkisen hallinnon, liikeyritysten, tuotantolaitosten, järjestöjen ja vastaavien suurten organisaatioiden johtajat ja yksiköiden päälliköt, muut johtavat hallintovirkamiehet ja näihin rinnastettavat toimihenkilöt yksityisellä sektorilla, joiden tehtävien keskeisenä osana on päätöstenteko ja yksiköiden tai toiminnan johtaminen.

32 Suunnittelu- ja tutkimustehtävissä toimivat ylemmät toimihenkilöt

Luokkaan kuuluvat johtotehtävissä toimivien 'lähellä' työskentelevät toimihenkilöt, jotka tuottavat palveluksia päätöksentekoa varten, osallistuvat päätöksentekoon tai palvelevat organisaation valvontaa, ohjausta ja kehittämistä. Tehtäviin saattaa sisältyä työyksikön ja/tai alaisten johtaminen, mutta johtamistehtävät eivät ole keskeinen toimenkuvan osa. Luokkaan kuuluvat työskentelevät suurissa organisaatioissa usein johdon välittömässä alaisuudessa tai keskijohdon tasolla.

33 Opetustehtävissä toimivat ylemmät toimihenkilöt

Luokkaan kuuluvat opettajat ja sellainen opetushenkilöstö, joilta yleensä edellytetään korkean asteen koulutuksella saavutettavaa pätevyyttä. Luokkaan sisältyvät myös oppilaitosten rehtorit

ja johtajat riippumatta siitä, toimivatko he myös opetustehtävissä.

34 Muut ylemmät toimihenkilöt

Luokkaan kuuluvat erilaiset yhteiskunnalle, yritystoiminnalle ja yksityisille henkilöille palveluksia tuottavat toimihenkilöt, joiden ammateissa on keskeistä erikoistuneen ja korkea-asteisen teoreettisen tietoa-aineksen soveltaminen, mutta joita ei ole voitu luokitella edellisiin ryhmiin. Toimenkuvulle on ominaista sen jakamattomuus ts. tehtävistä voidaan irroittaa muiden suoritettaviksi vain mekaanisia ja/tai rutiinomaisia osia. Taiteen, kulttuurin ja viihteen luovissa tai esiintyvissä ammateissa työskentelevät sisällytetään tähän luokkaan.

39 Ylemmät toimihenkilöt, erittelemätön

Luokkaan kuuluvat ne ylemmät toimihenkilöt, joita ei voida lukea muihin ylempien toimihenkilöiden luokkiin.

Alemmat toimihenkilöt

Alemmat toimihenkilöt ovat palkansaajia, jotka suorittavat tavanomaista toimisto- tai myyntityötä tai toimivat ammateissa, jotka ovat kehittyneet tavanomaisen toimisto- ja myyntityön pohjalta korvaten sen. Tehtävissä on keskeistä symbolien käsittely käsin tai manuaalisia työvaiheita korvaavilla koneilla ja laitteilla.

Alempiin toimihenkilöihin kuuluvat edelleen myös työnjohtajina tuotantolaitoksissa tms. työskentelevät tai vastaavissa toimihenkilöiden esimiestehtävissä toimivat.

Pääloukkaan kuuluvat myös sellaisissa hoito-, huolto- ja turvallisuuspalveluja tuottavissa ammateissa toimivat, joiden tehtävänä on huolehtia ihmisestä tai käsitellä häntä koskevaa tai muuta informaatiota. Toimenkuvulle on ominaista suoritusvastuu mutta ei vastuu itse toiminnasta.

Raja ylempiin toimihenkilöihin on se, että alemmat toimihenkilöt sijoittuvat organisaation suoritusastalle ja tehtävissä vaaditaan suppeampaa ja vähemmän teoreettista tietoa-ainesta kuin ylempien toimihenkilöiltä.

41 Työnjohtotehtävissä toimivat alemmat toimihenkilöt

Luokkaan kuuluvat pääasiassa erilaisia työnjohto- ja ohjaustehtäviä sisältävät ammatit, yleensä teknikko-, mestari- ja työnjohtajanimikkeillä toimivat. Myös sellaiset yhteisöyritysten ja yh-

teisömäisten yritysten jne. johtajat, joita ei voida luokitella luokkaan 31, kuuluvat tähän luokkaan ellei heitä voida luokitella työntekijöihin.

42 Itsenäistä toimistotyötä tekevät alemmat toimihenkilöt

Luokkaan kuuluvat tavanomaiset tai niiden pohjalta kehittyneet toimisto- tai myyntityön ammatit, joita ei ole muodostettu vaihetyötä vastaaviksi toistotehtäviksi. Henkilöt käsittelevät työssään symboleja tai palvelevat yleisöä ja asiakkaita. Keskeisenä tehtävänä on tuottaa informaatiota, välittää tai "luoda" konttori-, toimisto- tai myyntipalvelua tai vastaavaa. Tehtävät edellyttävät yleensä teoreettista tietoa, hankittua ammatillista koulutusta tai kokemusta.

43 Epäitsenäistä toimistotyötä tekevät alemmat toimihenkilöt

Luokkaan kuuluvat ne ammatit, jotka on muodostettu osittamalla tavanomainen toimisto- tai myyntityö rutiininomaisiksi tai yksinkertaisiksi, usein jopa pakkotahtisiksi toistotehtäviksi. Tehtävät ovat epäitsenäisiä ja työntekijä on melko helposti korvattavissa toisella. Toimenkuvien kehittymistä voidaan verrata tuotantotyön puolella toteutettuun vaihetyöhön. Tällaisia tehtäviä suorittavat luokitellaan toimihenkilöihin eikä työntekijöihin, koska he eivät valmista tai käsittele valmistuksen eri vaiheissa tuotantohyödykkeitä.

44 Muut alemmat toimihenkilöt

Luokka koostuu erilaisista ammateista, joita ei voida luokitella toimisto- tai myyntityöksi tai työnjohtoammateiksi. Osalle ammateista on yhteistä huolehtia ihmisen välittömästä hyvinvoinnista, turvallisuudesta tai kulttuuri- ja viihdetarpeista. Luokkaan kuuluvat myös ne kuljetus- ja tietoliikenteen suoritusammatit, joissa keskeisenä tehtävänä on käsitellä tai muokata informaatiota ja huolehtia turvallisuudesta sekä eräät muut ammatit, joille on ominaista informaation käsittely, tulkinta ja välittäminen suoraan kuluttajalle tai osana tämän saamaa palvelua.

Luokkaan kuuluvat ovat suhteellisen vastuullisissa itsenäisissä tehtävissä työskenteleviä ja tehtävien hoito edellyttää ammatillisella koulutuksella hankittua teoreettista tietoa enemmän kuin palvelutyöntekijöiltä, mitä onkin käytetty ryhmän rajaamiskriteerinä.

49 Alemmat toimihenkilöt, erittelemätön

Luokkaan kuuluvat ne alemmat toimihenkilöt, joita ei voida lukea muihin alempien toimihenkilöiden ryhmiin.

Työntekijät

Työntekijät ovat palkansaaajia, jotka osallistuvat tuotantotoimintaan työskentelemällä tavaroiden valmistuksen a) eri vaiheissa varsinaisissa tuotantotyön ammateissa tai b) tuotantotoimintaan välittömästi liittyvissä huolto-, korjaus- yms. tehtävissä tai c) suorittavat varasto-, jakelu-, tai kuljetustehtäviä tai työskentelevät sellaisissa palvelutehtävissä, joissa symbolien käsittelyä ei ole luokiteltu toimihenkilötyöksi.

51 Maataloustyöntekijät

Luokkaan kuuluvat maa- ja metsätaloustyön ammateissa toimivat työntekijät silloin kun he eivät toimi yrittäjinä.

52 Teollisuustyöntekijät

Luokka sisältää teollisen valmistuksen ammatit, joissa käsitellään materiaalia tai puolivalmisteita tuotannon eri vaiheissa, työskennellään koneiden ja laitteiden käyttö-, valvonta-, huolto-, korjaus- yms. tehtävissä tuotantolaitoksissa. Luokkaan sisältyvät suorittavat valmistajalle kuuluvia tuotteiden käyttöönotto- ja asennustehtäviä välittömästi valmistajan palveluksessa sekä siirtävät materiaalia, puolivalmisteita ja tuotettuja tavaroita tuotantoprosessien eri vaiheiden välillä.

Luokka muodostetaan ammateittain toimialoilla¹ 'C Kaivos- ja kaivannaistoiminta', 'D Teollisuus', 'E Energia- ja vesihuolto' ja 'F Rakentaminen' (pääosa ammattiluokituksen 7- ja 8- alkuisista ammateista).

53 Muut tuotantotyöntekijät

Luokkaan sisällytetään tuotantoa valmistevissa tai avustavissa tehtävissä työskentelevät, joiden ammattia ei luokitella toimihenkilötyöksi.

Luokkaan kuuluvat myös ne teollisen työn ammateissa toimivat, jotka työskentelevät varsinaisen tuotantotoiminnan ulkopuolella ts. muilla toimialoilla kuin C, D, E, F. Toimialasta riippumatta koti- ja suurtalouseläntuotantotyö, pesijät, mankeloijat ja silittäjät sekä aputyöntekijät luetaan tähän luokkaan.

¹ Toimialaluokitus 1988, Tilastokeskus, Käsikirjoja Nro 4, Helsinki 1987

(Huom eräät graafisen työn tuotantoammatit, valokuvaajat, varastotyöntekijät, nostureiden ja trukkien kuljettajat ja pakkaajat luokitellaan toimialojen C, D, E ja F ulkopuolella jakelu- ja palvelutyöntekijöiksi, 54.)

54 Jakelu- ja palvelutyöntekijät

Jakelu- ja palvelutyöntekijöiksi luokitellaan työntekijät, joiden tehtävänä on käyttää koneita tai kulkuneuvoja esineiden ja matkustajien siirtämiseksi paikasta toiseen, tavaroiden varastointi, paketointi tai jakelu varsinaisen tuotantotoiminnan ulkopuolella, siivous- ja puhtaanapito- sekä hygienia- ja kauneudenhoitotyö sekä muut sellaiset aiemmin luokittelemattomat palveluammatit, joissa keskeisenä tehtävänä ei ole symbolien käsittely tai huolehtiminen ihmisen turvallisuudesta tai hyvinvoinnista.

Jakelu- ja palvelutyön ammattiryhmät luokitellaan luokkiin 53 ja 54 toimialasta riippuen siten, että toimialojen C, D, E ja F ammatit luetaan luokkaan 53 ja muut luokkaan 54.

59 Työntekijät, erittelemätön

Luokkaan luetaan ne työntekijät, joita ei puutteellista tiedoista tms. syistä johtuen voida lukea muihin työntekijöiden ryhmiin.

Opiskelijat

60 Opiskelijat ja koululaiset (ei peruskoulu)

Pääluokkaan luetaan 15 vuotta täyttäneistä ammatissa toimimattomista päätoimisesti opiskelevat tai muuta kuin peruskoulua käyvät sekä näiden kotitaloustyötä tekevät perheenjäsenet. Jos tietoa oppilaitoksesta ei ole käytettävissä, pääluokkaan luetaan 16 vuotta täyttäneet koululaiset ja opiskelijat.

Eläkeläiset

Eläkeläisiin luetaan vanhuuden, työkyvyttömyyden tai muun sellaisen syyn vuoksi pysyvästi työelämästä poissa olevat henkilöt. Pääluokkaan luetaan lisäksi eläkkeellä oleva kotitaloustyötä tekevä perheenjäsen.

71 Eläkkeellä olevat yrittäjät

Eläkeläisistä ne, jotka ammatissa toimiessaan on luettu yrittäjiin, kuuluvat tähän luokkaan.

72 Eläkkeellä olevat ylempät toimihenkilöt

Eläkeläisistä ne, jotka ammatissa toimiessaan on luettu ylempiin toimihenkilöihin. Luokan määrittelemiseksi tulee tietää eläkeläisten entinen ammatti ja ammattiasema.

73 Eläkkeellä olevat alemmat toimihenkilöt

Eläkeläisistä ne, jotka ammatissa toimiessaan on luettu alempiin toimihenkilöihin. Luokan määrittelemiseksi tulee tietää eläkeläisten entinen ammatti ja ammattiasema.

74 Eläkkeellä olevat työntekijät

Eläkeläisistä ne, jotka ammatissa toimiessaan on luettu työntekijöihin, luetaan tähän luokkaan. Luokkaa muodostettaessa tulee tietää eläkeläisten entinen ammatti ja ammattiasema.

79 Muut eläkeläiset

Eläkeläiset, jotka ovat vanhuuden, työkyvyttömyyden tai muun sellaisen syyn johdosta pysyvästi työelämän ulkopuolella ja joiden entinen ammatti ei ole tiedossa, luetaan tähän ryhmään. Tähän ryhmään luetaan myös eläkeläiset, joilla ei ole aikaisempaa työkokemusta.

Muut

Pääluokkaan luetaan pitkäaikaistyöttömät sekä henkilöt, joita ei voida luokitella sosioekonomiselta asemaltaan muihin luokkiin.

81 Pitkäaikaistyöttömät

Pääluokkaan luetaan pääasialliselta toiminnaltaan työttömät, joiden työttömyys on kestänyt vähintään 6 kuukautta.

82 Muualla luokittelemattomat

Luokkaan sisällytetään ne, joita ei voida lukea muihin edellämainittuihin luokkiin: esim. asevelvollisuuttaan suorittavat, perheenjäsenet¹, omaisuustuloilla tai säästöillä elävät, laitosvangit tms.

99 Sosioekonominen asema tuntematon

Luokkaan sisällytetään henkilöt, joita ei voi sijoittaa mihinkään edellä mainituista luokista, jos henkilön oma tai päämiehen toiminta ei ole tiedossa.

¹ Koko väestön ryhmittelyssä perheenjäsenet luokitellaan päämiehen (viitehenkilön) sosioekonomisen aseman mukaan.

8 Summary

The classification of socio-economic groups

This publication contains the revised classification of socio-economic groups and of status in employment. The revision of the classification of socio-economic groups was occasioned by a thorough revision in 1987 of the classification of occupations, on which the classification of socio-economic groups is mainly based.

The aim of the classification of socio-economic status is to describe the distribution of the population into different groups according to social and economic status. To determine the socio-economic status of a person, several different criteria of classification must be used, there being no single criterion which would embody all the factors influencing the status of a person. Such factors include the stage of the life cycle, occupation and status in employment of the person. In addition, the classification is supplemented by divisions according to the nature of occupation and work. In part, industry is also used as a basis of division.

The classification standard of socio-economic groups is based on the United Nations recommendations for the 1990 population censuses.

Classification of socio-economic status

Self-employed persons

- 11 Farmer etc. employers
- 12 Farmers etc. on own account

- 21 Small employers
- 22 Other employers
- 23 Own-account workers
- 24 Self-employed persons in liberal professions
- 29 Self-employed persons, unspecified

Upper-level employees with administrative, managerial, professional and related occupations

- 31 Senior officials and upper management
- 32 Senior officials and employees in research and planning
- 33 Senior officials and employees in education and training
- 34 Other senior officials and employees
- 39 Senior officials and employees, unspecified

Lower-level employees with administrative and clerical occupations

- 41 Supervisors
- 42 Clerical and sales workers, independent work
- 43 Clerical and sales workers, routine work
- 44 Other lower-level employees with administrative and clerical occupations
- 49 Lower-level employees, unspecified

Manual workers

- 51 Workers in agriculture, forestry and commercial fishing
- 52 Manufacturing workers
- 53 Other production workers
- 54 Distribution and service workers
- 59 Workers, unspecified

Students

- 60 Students

Pensioners

- 71 Retired self-employed persons
- 72 Retired upper-level employees
- 73 Retired lower-level employees
- 74 Retired manual workers
- 79 Other pensioners

Others

- 81 Long-term unemployed
- 82 Others not elsewhere classified
- 99 Socio-economic status unknown

The classification of status in employment

Status in employment describes the position of the economically active population in working life by distinguishing between employees, self-employed persons and unpaid family workers.

The Central Statistical Office classification of status in employment follows the United Nations recommendations for the 1990 population censuses.¹

Classification of status in employment

- 1 Self-employed persons**
 - 11 Employers
 - 12 Own-account workers
- 2 Employees**
- 3 Unpaid family workers**
 - 31 Unpaid family workers of employers
 - 32 Unpaid family workers of own-account workers
- 4 Others**

¹ Recommendation for the 1990 Censuses of Population and Housing in the ECE region, Statistical standards and studies No. 40, United Nations, New York 1987

Liite 1

Kansainväliset suositukset

1 YK:n suositus Euroopan alueen väestölaskennoissa 1990 noudatettavaksi sosioekonomiseksi luokituksiksi

1.0 Maatalousyrittäjät ja yrittäjäperheenjäsenet

1.0.1 Maatalousalan työnantajat

1.0.2 Maatalousalan yksinäisyrittäjät

2.0 Maatalousalan tuotanto-osuuskuntien jäsenet ja avustavat perheenjäsenet

3.0 Maatalousalan palkansaajat

3.0.1 Tilanhoitajat ja maatalousalan työnjohtajat

3.0.2 Muut maatalousalan työntekijät

4.0 Vapaan ammatin harjoittajat ja avustavat perheenjäsenet

5.0 Muut yrittäjät ja yrittäjäperheen jäsenet

5.0.1 Työnantajayrittäjät

5.0.2 Yksinäisyrittäjät

6.0 Muiden tuotanto-osuuskuntien jäsenet ja avustavat perheenjäsenet

7.0 Ylemmät toimihenkilöt

7.0.1 Johtajat, lainsäädäntö- ja hallinto-
virkamiehet

7.0.2 Muut ylemmät toimihenkilöt

8.0 Alemmat toimihenkilöt

8.0.1 Toimisto-, myynti- ja palvelualojen
esimiehet, hallinnon toimeenpanevat
virkamiehet

8.0.2 Toimisto-, myynti- ja palvelualojen
alemmat toimihenkilöt

8.0.2.1 Toimisto- ja myyntialojen alemmat
toimihenkilöt

8.0.2.2 Palvelualojen alemmat toimihenkilöt

9.0 Työntekijät

9.0.1 Työnjohtajat ja esimiehet

9.0.2 Ammatillisesti koulutetut tai erikoistuneet
työntekijät

9.0.3 Ammatillisesti kouluttamattomat tai
erikoistumattomat työntekijät

10.0 Muut ammatissa toimivat

10.0.1 Puolustusvoimien palveluksessa toimivat

10.0.2 Ensimmäistä työpaikkaa etsivät

10.0.3 Muut

11.0 Ammatissa toimimattomat

11.0.1 Eläke-, omaisuus- tai muilla sijoitus-
tuloilla elävät

11.0.2 Henkilöt, joiden toimeentulo on muista
riippuvainen

11.0.3 Muut ammatissa toimimattomat

2 YK:n alustava suositus tulonjakotilastoissa noudatettavaksi sosioekonomiseksi luokituksiksi

1 Maatalousalan työnantajat

- 11 Maatalousalan työnantajat
- 111 Pääasiassa omaa maata viljelevät
- 112 Pääasiassa vuokraamaa viljelevät

2 Maatalousalan yksinäisyrittäjät ja maatalouden tuotanto-osuuskuntien jäsenet

- 21 Maatalousalan yksinäisyrittäjät
- 22 Maatalousalan tuotanto-osuuskuntien jäsenet

3 Muut työnantajat

- 31 Muut työnantajat
- 311 Nykyaikaisten alojen työnantajat
- 312 Perinteisten alojen työnantajat

4 Muut yksinäisyrittäjät

- 41 Korkeaa ammatillista koulutusta edellyttävien alojen yksinäisyrittäjät
- 42 Muiden alojen yksinäisyrittäjät ja tuotanto-osuuskuntien jäsenet

5 Maatalousalan palkansaajat

- 51 Maatalousalan palkansaajat

6 Muut palkansaajat

- 61 Johtajat ja esimiehet
- 62 Muut ylemmät toimihenkilöt
- 63 Alemmat toimihenkilöt
- 64 Työntekijät
- 65 Puolustusvoimien palveluksessa olevat
- 651 Upseerit
- 652 Muut

7 Ammatissa toimimattomat kotitalouksien jäsenet

- 71 Pääasiassa sosiaaliturvan varassa elävät henkilöt
- 72 Pääasiassa yksityisen eläkkeen tai omaisuustulojen varassa elävät (kotitalouksien jäsenet)
- 73 Pääasiassa muiden tulonsiirtojen varassa elävät kotitalouksien varassa elävät (kotitalouksien jäsenet)
- 74 Opiskelijat

8 Laitoksissa elävät henkilöt

1 Provisional Guidelines on Statistics of Distribution of Income, Consumption and Accumulation of Households, United Nations, New York, 1977

3 Ehdotus Pohjoismaiseksi sosioekonomiseksi luokituksiksi *Förslag till Nordisk socioekonomisk indelning (NORD-SEI)*

Keskeisimmät eroavuudet pohjoismaisen sosioekonomisen luokitusehdotuksen ja Tilastokeskuksen sosioekonomisen aseman luokituksen välillä ovat seuraavanlaisia:

- NORD-SEI jakaa työntekijät ammatillisesti koulutettuihin ja kouluttamattomiin, kun taas Tilastokeskuksen luokitus ryhmittelee työntekijät ammattiryhmittäin ja toimialoittain.

- NORD-SEI jakaa toimihenkilöt kolmeen ryhmään: alemmat toimihenkilöt, keskitoimihenkilöt ja ylemmät toimihenkilöt. Tilastokeskuksen sosioekonomisen aseman luokituksessa ei ole keskitoimihenkilöiden ryhmää, mutta ylemmät ja alemmat toimihenkilöt jaetaan edelleen useaan

alaryhmään käyttäen kriteerinä mm. sitä, toimii-ko henkilö johtamistehtävissä vai ei sekä työn laatua ja itsenäisyyttä.

- Ammatissa toimimattomien osalta NORD-SEI:ssä on omat ryhmät kotona kotitaloustyötä tekeville sekä asevelvollisuuttaan suorittaville, joita Tilastokeskuksen luokitus ei erittele.

Tilastokeskuksen koordinoititöimistöstä on saatavissa Tilastokeskuksen ammattiluokituksen ryhmittely NORD-SEIn mukaisiin sosioekonomisiin ryhmiin.

NORD-SEI esitetään seuraavalla sivulla.

Pohjoismainen sosioekonomisen aseman luokitus (NORD-SEI)¹

Ammatissa toimivat Förvärvsarbetande

Työntekijät Arbetare

- 001 Ammatillisesti kouluttamattomat työntekijät
Ej facklärdade arbetare
- 002 Ammatillisesti koulutetut työntekijät
Facklärdade arbetare

Toimihenkilöt Tjänstemän

- 003 Alemmat toimihenkilöt
Lägre tjänstemän
- 004 Keskitoimihenkilöt
Tjänstemän på mellannivå
- 005 Ylemmät toimihenkilöt
Högre tjänstemän
- 006 Luokittelemattomat palkansaajat
Oklassificerbara anställda

Yrittäjät Företagare

- 007 Vapaan akateemisen ammatin harjoittajat
(riippumatta palkattujen työntekijöiden
lukumäärästä)
Fria yrkesutövare med akademikeryrken
(oavsett antal anställda)
- 008 Yksinäisyrittäjät
Ensamföretagare

- 009 Yrittäjät, joilla on 1-4 palkattua työntekijää
Företagare med 1-4 anställda
- 010 Yrittäjät, joilla on vähintään 5 palkattua
työntekijää
Företagare med minst 5 anställda
- 011 Yrittäjät, joiden työntekijöiden lukumäärää
ei tunneta
Företagare, okänt antal anställda
- 012 Maanviljelijät
Lantbrukare

Ammatissa toimimattomat Ej förvärvsarbetande

- 113 Opiskelijat
Studande
- 201-212 Kotona kotitaloustyötä tekevät
Hemarbetande
- 301-312 Eläkeläiset
Pensionärer
- 401-411 Pitkäaikaistyöttömät
Långvarigt arbetslösa
- 501-512 Varusmiehet
Värnplikstjänstgörande
- 999 Luokittelemattomat ammatissa
toimimattomat toimihenkilöt
Oklassificerbara ej förvärvsarbetande

¹ Förslag till Nordisk socioekonomisk indelning (NORD-SEI), Nordiska utskottet för sociodemografisk statistik, NUSD 1989-02-03

Ammattiryhmien sijoittaminen sosioekonomisen aseman luokittukseen ammatissa toimivien osalta

Lukuohje

Tässä liitteessä olevassaa taulukossa on Tilastokeskuksen ammattiluokituksen¹ ammattiryhmille määritelty sosioekonomisen aseman ryhmä.

Taulukon ensimmäisessä sarakkeessa on ammattiryhmä ja loput sarakkeet on varattu sosioekonomisen aseman koodille. Kullakin ammattiryhmällä voi olla useampi vaihtoehto riippuen siitä, onko henkilö yrittäjä vai palkansaaja. Työntekijöihin luettavissa ammattiryhmissä saattaa myös olla useampia vaihtoehtoja, jotka ovat riippuvaisia toimialasta.

Yrittäjälle annettava sosioekonomisen aseman koodi riippuu lisäksi siitä, onko yrittäjällä palveluksessaan palkattua työvoimaa. Yrittäjät on jaettu tältä pohjalta kolmeen sarakkeeseen. Ensimmäisessä yrittäjien sarakkeessa ovat yksinäisyrittäjät (23) ja vapaan ammatin harjoittajat (24), joilla ei ole laisinkaan palkattua työvoimaa. Pientyönantajien (21) palveluksessa on 1-4 palkansaajaa. Sellaiset työnantajat, joiden palveluksessa on yli 5 palkansaajaa, ovat muita työnantajia (22).

Toimihenkilösarake on taulukossa jaettu ylempiin (koodit 31-34) ja alempiin toimihenkilöihin (koodit 41-44). Toimihenkilösarakkeissa kullakin ammattiryhmällä on vain yksi vaihtoehto.

Työntekijä-sarake on lähinnä ammattiluokituksen pääryhmässä '6/7/8 Teollinen työ, koneenhoito, kaivos- ja louhintatyö sekä rakennustyö' jaettu toimialan mukaan kahteen ryhmään. Kullakin ammattiryhmällä voi siis olla useampi vaihtoehto (ei aina) ja valinta riippu toimialasta. Useissa työntekijäammateissa toimiala ei vaikuta

sosioekonomiseen ryhmään (esim. pääryhmien '5 Kuljetus- ja liikennetyö' sekä '9 Palvelutyö' ammateissa).

Jos työntekijät toimivat varsinaisissa teollisen valmistuksen ammateissa toimialoilla 'C Kaivos- ja kaivannaistoiminta', 'D Teollisuus', 'E Energia- ja vesihuolto' ja 'F Rakentaminen', heidät luetaan luokkaan '52 Teollisuustyöntekijät'.

Ne työntekijät, jotka toimivat toimialojen C, D, E, ja F tuotantoa valmistelevissa tai avustavissa tehtävissä (ammattiryhmät 641, 643 ja 881-883) luetaan luokkaan '53 Muut tuotantotyöntekijät'. Muilla toimialoilla nämä ammattiryhmät luetaan luokkaan '54 Jakelu- ja palvelutyöntekijät'.

Toimialasta riippumatta koti- ja suurtalousalan tuotantotyö sekä sekatyöntekijät luetaan luokkaan '54 Jakelu- ja palvelutyöntekijät'.

Muiden kuin toimialojen C, D, E ja F työntekijät, joiden tehtävänä on käyttää koneita tai kulkuneuvoja esineiden ja matkustajien siirtämiseksi paikasta toiseen, tavaroiden varastointi, paketointi tai jakelu varsinaisen tuotantotoiminnan ulkopuolella, siivous- ja puhtaanapito sekä hygienia- ja kauneudenhoitotyö yms. luetaan luokkaan '54 Jakelu- ja palvelutyöntekijät'.

Eräille 3-numerotason ammattiryhmille, jotka päättyvät yhdeksikköön, ei ole määritelty sosioekonomisen aseman koodia laisinkaan johtuen siitä, että kyseiset ryhmät ovat varalle tarkoitettuja residuaaliryhmiä. Sosioekonomisen aseman koodi voidaan määrittellä niille vasta siinä tapauksessa, että luokkaan sisällytetään joitakin ammattinimikkeitä.

1 Ammattiluokitus 1987, Tilastokeskus, Käsikirjoja Nr 14, Helsinki 1987

Sosioekonomisen aseman luokitus ammatissa toimivien osalta

Yrittäjät

- 11 Maataloustyönantajat
- 12 Maatalouden yksinäisyrittäjät
- 21 Pientyönantajat
- 22 Muut työnantajat
- 23 Yksinäisyrittäjät
- 24 Vapaiden ammattien harjoittajat

Ylemmät toimihenkilöt

- 31 Johtotehtävissä toimivat ylemmät toimihenkilöt
- 32 Suunnittelu- ja tutkimustehtävissä toimivat ylemmät toimihenkilöt
- 33 Opetustehtävissä toimivat ylemmät toimihenkilöt
- 34 Muut ylemmät toimihenkilöt
- 39 Ylemmät toimihenkilöt, erittelemätön

Alemmat toimihenkilöt

- 41 Työnjohtotehtävissä toimivat alemmat toimihenkilöt
- 42 Itsenäistä toimistotyötä tekevät alemmat toimihenkilöt
- 43 Epäitsenäistä toimistotyötä tekevät alemmat toimihenkilöt
- 44 Muut alemmat toimihenkilöt
- 49 Alemmat toimihenkilöt, erittelemätön

Työntekijät

- 51 Maataloustyöntekijät
- 52 Teollisuustyöntekijät
- 53 Muut tuotantotyöntekijät
- 54 Jakelu- ja palvelutyöntekijät
- 59 Työntekijät, erittelemätön

Ammattiryhmille määritellyt sosioekonomiset ryhmät

A m m a t t i r y h m ä

 S o s i o e k o n o m i n e n r y h m ä
 Yrittäjä Toimihenkilö Työntekijä
 Palkansaaja Yl. Al. Toimiala
 0 1-4 5- C,D, Muu
 E,F

**0 TEKNINEN, TIETEELLINEN,
LAINOPIILLINEN, HUMANISTINEN
JA TAITEELLINEN TYÖ**
00 TEKNIIKAN ALAAN KUULUVA TYÖ

000 Arkkitehdit, rakennusarkkitehdit	24	21	22	..	32
001 Rakennusinsinöörit ja -tekniikat					
0011 Rakennusinsinöörit	24	21	22	..	32
0012 Rakennusteknikot ja -työnjohtajat	23	21	22	..	41
002 Sähkövoimatekn. insinöörit ja tekniikat					
0021 Sähkövoimatekniikan insinöörit	24	21	22	..	32
0022 Sähkövoimatekniikan tekniikat ja työnjohtajat	23	21	22	..	41
003 Elektroniikan ja tietotekniikan insinöörit ja tekniikat					
0031 Elektroniikan ja tietotekniikan insinöörit	24	21	22	..	32
0032 Elektroniikan ja tietotekn. tekniikat ja työnjohtajat	23	21	22	..	41
004 Koneinsinöörit ja -tekniikat					
0041 Koneinsinöörit	24	21	22	..	32
0042 Konetekniikat ja -työnjohtajat	23	21	22	..	41
005 Kemiallis-tekniikan alan insinöörit ja tekniikat					
0051 Kemiallis-tekniikan alan insinöörit	24	21	22	..	32
0052 Kemiallis-tekniikan alan tekniikat ja työnjohtajat	23	21	22	..	41
006 Kaivostekniikan ja metallurgian insinöörit ja tekniikat					
0061 Kaivostekniikan ja metallurgian insinöörit	24	21	22	..	32
0062 Kaivostekniikan ja metallurgian tekniikat ja työnjohtajat	23	21	22	..	41
007 Muiden tekn. alojen insinöörit ja tekniikat					
0071 Muiden tekn. alojen insinöörit	24	21	22	..	32
0072 Muiden tekn. alojen tekniikat ja työnjohtajat	23	21	22	..	41
008 Maanmittausinsinöörit ja -tekniikat, kartoittajat					
0081 Maanmittausinsinöörit	24	21	22	..	32
0082 Maanmitt.tekniikat ja -työnjohtajat	23	21	22	..	41
0083 Kartoittajat	23	21	22	..	44
009 Muut ryhmään 00 kuuluvat					
0091 Piirtäjät ym.	23	21	22	..	42
0092 Mittausapulaiset	23	21	22	..	44
0099 Muut alaryhmään 009 kuuluvat	23	21	22	..	44

01 KEMIAN JA FYSIIKAN ALAAN KUULUVA TYÖ

010 Kemistit	24	21	22	..	32
011 Fyysikot	24	21	22	..	32
012 Laborantit, laboratorioapulaiset	23	21	22	..	44

Ammattiryhmä

 Sosioekonominen ryhmä
 Yrittäjä Toimihenkilö Työntekijä
 Palkansaaja Yl. Al. Toimiala
 0 1-4 5- Yi. Al. C,D, Muu
 E,F

013 Geologit ym.	24	21	22	. 32
014 Meteorologit, hydrologit ym.				
0141 Meteorologit, hydrologit, tähtitieteilijät	24	21	22	. 32
0142 Säätekniikat ja säähavainnontekijät	23	21	22	. . 44
019 Muut ryhmään 01 kuuluvat	23	21	22	. . 44
02 BIOLOGIAN ALAAN KUULUVA TYÖ				
021 Biologit	24	21	22	. 32
022 Maatalousneuvojat ja -tutkijat				
0221 Maatalous-, puutarha- ja kalastusalan tutkijat ja suunnittelijat	24	21	22	. 32
0222 Maatalous-, puutarha- ja kalastusalan neuvonta- ja valistustyö	23	21	22	. . 44
023 Metsätalousneuvojat ja -tutkijat				
0231 Metsätaloustutkijat	24	21	22	. 32
0232 Metsätalousneuvojat ja -valvojat	23	21	22	. . 44
029 Muut ryhmään 02 kuuluvat	23	21	22	. . 44
03 OPETUSALAAN KUULUVA TYÖ				
030 Koulujen rehtorit				33
031 Yliopisto- ja korkeakouluopettajat				
0311 Professorit				33
0312 Lehtorit, yliassistentit				33
0313 Assistentit, tuntiopettajat ym.				33
032 Aineenopettajat, lehtorit				
0321 Peruskoulun ja lukion aineenopettajat				33
0322 Ammatillisten oppilaitosten aineenopettajat	24	21	22	. 33
0323 Muiden oppilaitosten aineenopettajat	24	21	22	. 33
0324 Työnopettajat (ammat. oppilait.)	23	21	22	. . 44
033 Luokanopettajat				33
034 Erityisopettajat				
0341 Erityisluokanopettajat		33		
0342 Luokattomat erityisopettajat	24	21	22	. 33
035 Lastentarhanopettajat ym.	24	21	22	. 34
036 Kouluttajat				
0361 Koulutuspäälliköt	24	21	22	. 34
0362 Muut kouluttajat	23	21	22	. . 44
039 Muut ryhmään 03 kuuluvat				
0391 Puhetaidon opettajat	24	21	22	. 33
0392 Opinto-ohjaajat ja opintosihteerit	24	21	22	. 33
0393 Muut opettajat	24	21	22	. . 44
0399 Muut opetusalan työntekijät	23	21	22	. . 44

04 USKONNON ALAAN KUULUVA TYÖ

041 Papit ym.									
0411 Papit (ev.lut. ja ortodoksit)									34
0412 Saarnaajat ym.	24	21	22						44
049 Uskonnollis-sosiaalisen työn tekijät	23	21	22						44

05 LAINOPILLINEN TYÖ

051 Tuomioistuinlakimiehet									34
052 Syyttäjät									34
053 Asianajajat	24	21	22						34
054 Lainopilliset asiamiehet	24	21	22						34
059 Muut ryhmään 05 kuuluvat	23	21	22						44

06 TOIMITTAJAN TYÖ JA JOUKKOViestintä

061 Toimittajat									
0611 Lehden toimittajat ym.	24	21	22						34
0612 Kustannustoimittajat ym.	24	21	22						34
062 Ohjelmatoimittajat (radio, tv)	24	21	22						34
063 Tiedottajat	24	21	22						34
069 Muut ryhmään 06 kuuluvat	23	21	22						43

07 TAIDE- JA VIHHEALAN TYÖ

071 Kirjailijat, kriitikot	24	21	22						34
072 Kuvataiteilijat ym.	24	21	22						34
073 Muotoilijat ym.									
0731 Tuotesuunnittelijat ja -taiteilijat	24	21	22						34
0732 Mallintekijät ym.	23	21	22						44
074 Valokuvaajat, elokuvaajat	24	21	22						44
075 Näyttämötaiteilijat ym.									
0751 Näyttelijät, lausijat	24	21	22						34
0752 Tanssijat, koreografit	24	21	22						34
0753 Laulajat	24	21	22						34
0754 Muut esiintyvät taiteilijat	24	21	22						34
076 Muusikot, säveltäjät	24	21	22						34
077 Ohjaajat, näyttämöestartit ym.									
0771 Ohjaajat, teatterinjohtajat ym.	24	21	22						31
0772 Muut taide- ja viihdealan työntekijät	24	21	22						44
079 Muut ryhmään 07 kuuluvat									
0791 Gallerianpitäjät ym. taiteiden välittäjät	23	21	22						34
0799 Muut alaryhmään 079 kuuluvat	23	21	22						44

**08 KIRJASTO-, ARKISTO- JA MUSEOALAN
TYÖ, INFORMAATIKOT**

081 Kirjastonhoitajat ym.					
0811 Kirjastonhoitajat					34
0812 Muut kirjastotyöntekijät					44
082 Arkistonhoitajat, museonhoitajat ym.					
0821 Arkiston- ja museonhoitajat					34
0822 Muut arkisto- ja museotyöntekijät					44
083 Informaatikot	24	21	22		34
089 Muut ryhmään 08 kuuluvat					

**09 MUU TIETEELLINEN, HUMANISTINEN
JA TAITEELLINEN TYÖ**

091 Yhteiskunnallisen alan tutkijat ja suunnittelijat	24	21	22		32
092 Muut humanistisen ja luonnontieteellisen alan tutkijat	24	21	22		32
093 Haastattelijat	23	21	22		44
094 Suhdetoimintatyöntekijät					
0941 Suhdetoiminnan johtohenkilöt	23	21	22		34
0942 Muut suhdetoimintatyön tekijät	23	21	22		42
095 Järjestötyöntekijät					42
096 Kääntäjät, tulkit	24	21	22		34
099 Muut ryhmään 09 kuuluvat					44

1 TERVEYDENHUOLTO, SOSIAALIALAN TYÖ**10 TERVEYDEN- JA SAIRAAHOITOTYÖ**

101 Lääkärit	24	21	22		34
102 Ylihoitajat	23	21	22		34
103 Sairaanhoitajat					
1031 Osastonhoitajat	23	21	22		41
1032 Erikoissairaanhoitajat	23	21	22		44
1033 Sairaanhoitajat	23	21	22		44
1034 Kätilöt	23	21	22		44
1035 Terveydenhoitajat	23	21	22		44
104 Laboratoriohoitajat, röntgenhoitajat					
1041 Laboratoriohoitajat	23	21	22		44
1042 Röntgenhoitajat	23	21	22		44
105 Mielisairaanhoitajat	23	21	22		44
106 Apuhoitajat, lääkintävahtimestarit					
1061 Apuhoitajat, perushoitajat	23	21	22		44
1062 Lääkintävahtimestarit, sairaankuljettajat	23	21	22		- 54 -
107 Lastenhoitajat (sairaala)	23	21	22		44

Liite 2

Ammattiryhmä

Sosioekonominen ryhmä

	Yrittäjä			Toimihenkilö		Työntekijä Toimiala C,D, Muu E,F
	Palkansaajia 0	1-4	5-	Yl.	Al.	
108 Hoitoa ja tutkimusta avustava työ						
1081 Sairaala-apulaiset	23	21	22			- 54 -
1082 Osastoavustajat, vastaanottoapulaiset ym.	23	21	22		44	
1083 Välinehoitajat	23	21	22		44	
1084 Tutkimusapulaiset (sairaala ym.)	23	21	22		44	
109 Muut ryhmään 10 kuuluvat						
1091 Jalkojenhoitajat	23	21	22			- 54 -
1092 Kiropraktikot, naprapaatiit ym.	24	21	22		44	

11 TERVEYDENHUOLLON KUNTOUTTAVA TYÖ

111 Lääkintävoimistelijat ym.						
1111 Lääkintävoimistelijat	23	21	22		44	
1112 Kuntohoitajat	23	21	22		44	
1113 Hierojat	23	21	22		44	
112 Toiminnallinen terapia						
1121 Toimintaterapeutit	23	21	22		44	
1122 Askartelunohjaajat, työnohjaajat	23	21	22		44	
113 Puheterapeutit	24	21	22		34	
114 Ravitsemusterapeutit	24	21	22		34	
119 Muut ryhmään 11 kuuluvat	24	21	22		34	

12 HAMMASHOITOALAN TYÖ

121 Hammaslääkärit	24	21	22		34	
122 Hammashoitajat						
1221 Erikoishammashoitajat	23	21	22		44	
1222 Hammashoitajat	23	21	22		44	
129 Muut ryhmään 12 kuuluvat						

13 APTEEKKIALAN TYÖ

131 Apteekkarit, proviisorit	24	21	22		34	
132 Farmaseutit	24	21	22		34	
133 Lääketyöntekijät (apteekissa)						42
139 Muut ryhmään 13 kuuluvat						

14 ELÄINLÄÄKINTÄHUOLTO, YMPÄRISTÖN- JA TERVEYDENSUOJELUTYÖ

141 Eläinlääkärit	24	21	22		34	
142 Terveysvalvontatyö						
1421 Johtavat terveys- ja työsuojelutarkastajat						32
1422 Terveystarkastajat, työsuojelutarkastajat						44
1423 Ympäristön- ja luonnonsuojelutyöntekijät						32
149 Muut ryhmään 14 kuuluvat						

A m m a t t i r y h m ä

S o s i o e k o n o m i n e n r y h m ä

Yrittäjä Palkansaaja			Toimihenkilö		Työntekijä	
0	1-4	5-	Yl.	Al.	Toimiala C,D, Muu	E,F

15 SOSIAALIALAN TYÖ

151 Sosiaalialan laitosten johtajat	24	21	22	.	34	
152 Sosiaalitarkkaajat ym. sosiaalialan erityistyöntekijät	24	21	22	.	34	
153 Sosiaalihoitajat ja -terapeutit	24	21	22	.	34	
154 Hoitajat, ohjaajat ym. sosiaalialan laitoksissa						
1541 Hoitajat ja ohjaajat sosiaalialan laitoksissa	23	21	22	.	44	
1542 Muut sosiaalialan työntekijät	23	21	22	.	44	
155 Kodinhoitajat, kotiavustajat						
1551 Kodinhoitajat	23	21	22	.	44	
1552 Kotiavustajat	23	21	22	.		- 54 -
159 Muut ryhmään 15 kuuluvat						

16 LASTEN PÄIVÄHOITOTYÖ

161 Lastenhoitajat (päiväkodeissa)	23	21	22	.	44	
162 Lasten päivähoidon työntekijät						
1621 Perhepäivähoitajat	23	21	22	.	44	
1622 Lastenhoitajat (kodeissa)	23	21	22	.	44	
1629 Muut lasten päivähoidon työntekijät	23	21	22	.	44	
169 Muut ryhmään 16 kuuluvat						

17 PSYKOLOGINEN TYÖ

171 Psykologit						
1711 Terveystieteiden ja kuntoutuspsykologit	24	21	22	.	32	
1712 Työn ja ammattien psykologit	24	21	22	.	32	
1713 Sosiaali- ja koulutoimen psykologit	24	21	22	.	32	
179 Muut ryhmään 17 kuuluvat	24	21	22	.	32	

**18 HARRASTUS- JA VAPAA-AIKATOIMINNAN
OHJAUS**

181 Nuoriso- ja raittiustoimen ohjaajat						
1811 Nuoriso- ja raittiustoimenjohtajat					34	
1812 Nuoriso- ja raittiustoimenohjaajat						44
182 Urheilu- ja liikuntatoimen ohjaajat						
1821 Urheilu- ja liikuntatoimen johtajat					34	
1822 Urheilu- ja liikuntatoimenohjaajat						44
189 Muut ryhmään 18 kuuluvat						
1891 Loma- ja virkistystoiminnan johtajat					34	
1892 Loma- ja virkistystoiminnan ohjaajat						44

19 MUU TERVEYDENHUOLTO, SOSIAALIALAN TYÖ YM.

191 Apuvälineiden valmistajat								
1911 Optikot	23	21	22	..			44	
1912 Apuvälineteknikot	23	21	22	..			52	53
1913 Hammasteknikot	23	21	22	..			52	53
1919 Muut alaryhmään 191 kuuluvat	23	21	22	..			52	53
199 Muut ryhmään 19 kuuluvat	23	21	22	..			44	

2 HALLINTO- JA TOIMISTOTYÖ

20 JULKISEN HALLINNON JOHTOTYÖ

201 Valtionhallinnon johtavat virkamiehet								
2011 Valtionhallinnon johtotehtävissä toimivat ylemmät toimihenkilöt								31
2012 Valtionhallinnon valmistelu- ja esittelytehtävissä toimivat ylemmät toimihenkilöt								32
202 Kunnallishallinnon johtavat virkamiehet								
2021 Kunnallishallinnon johtotehtävissä toimivat ylemmät toimihenkilöt								31
2022 Kunnallishallinnon valmistelu- ja esittelytehtävissä toimivat ylemmät toimihenkilöt								32
209 Muut ryhmään 20 kuuluvat								42

21 LIIKEYRITYSTEN JA JÄRJESTÖJEN JOHTOTYÖ

211 Liikeryritysten johtajat								
2111 Toimitusjohtajat ym.	23	21	22	..			31	
2112 Tekniset johtajat	23	21	22	..			31	
2113 Talous- ja hallintojohtajat	23	21	22	..			31	
2114 Henkilöstöhallinnon johtajat	23	21	22	..			31	
212 Järjestöjen ja liittojen johtajat	23	21	22	..			31	
219 Muut ryhmään 21 kuuluvat								

22 HENKILÖSTÖ- JA TYÖVOIMA-ASIAIN HOITO

221 Työnvälitysvirkailijat	23	21	22	..			42	
222 Henkilöstöasioiden hoitajat	23	21	22	..			42	
229 Muut ryhmään 22 kuuluvat								

23 TALOUSHALLINNON SUUNNITTELU- JA TILINPITOTYÖ YM.

231 Taloushallinnon suunnittelijat ja kustannuslaskijat	24	21	22	..			32	
232 Tilintarkastajat ym.								
2321 Tilintarkastajat, reviisorit	23	21	22	..			34	
2322 Laskentatarkkaajat, taloustarkkaajat	23	21	22	..			42	

A m m a t t i r y h m ä

S o s i o e k o n o m i n e n r y h m ä

	Yrittäjä			Toimihenkilö		Työntekijä Toimiala C,D, Muu E,F
	Palkansaajia 0	1-4	5-	Yl.	Al.	

233 Tilinpitohenkilökunta						
2331 Kirjanpitokamreerit ym.	23	21	22			34
2332 Muut kirjanpitäjät ym.	23	21	22			42
2333 Kassanhoitajat (konttori/toimisto)	23	21	22			42
2339 Muu tilinpitohenkilökunta	23	21	22			43
239 Muut ryhmään 23 kuuluvat	23	21	22			42

24 SIHTEERI- JA TOIMISTOTYÖ

241 Sihteerit, kirjeenvaihtajat						
2411 Osasto- ja toimistosihteerit	23	21	22			42
2412 Muut sihteerit	23	21	22			42
2413 Kirjeenvaihtajat	23	21	22			42
242 Toimistotyöntekijät						
2421 Rekisterinpitäjät, tilastonlaatijat ym.	23	21	22			43
2422 Yleiskonttoristit ym.	23	21	22			42
2423 Toimistoapulaiset ym.	23	21	22			43
243 Konekirjoittajat, tekstinkäsittelijät ym.						
2431 Konekirjoittajat, tekstinkäsittelijät	23	21	22			43
2432 Laskuttajat	23	21	22			43
244 Toimistovahtimestarit ym.	23	21	22			- 54 -
249 Muut ryhmään 24 kuuluvat						

25 ATK-ALAN TYÖ

251 Atk- päälliköt, -suunnittelijat ja -ohjelmoijat						
2511 Atk-päälliköt	24	21	22			34
2512 Atk-suunnittelijat	24	21	22			32
2513 Ohjelmoijat	23	21	22			42
2514 Atk-neuvojat ja -konsultit	24	21	22			34
252 Tietokoneoperaattorit						42
253 Atk-kirjoittajat ym.						
2531 Atk-kirjoittajat	23	21	22			43
2532 Atk- yhteyshenkilöt	23	21	22			43
259 Muut ryhmään 25 kuuluvat						

26 PANKKI- JA VAKUUTUSALAN TYÖ

261 Pankkitoimihenkilöt						
2611 Pankkien osastonhoitajat ym.						34
2612 Muut pankkitoimihenkilöt						43
262 Vakuutustoimihenkilöt						
2621 Osastopäälliköt, aluejohtajat						34
2622 Vahinkotarkastajat						34
2623 Vakuutusasiamiehet, piiriedustajat						42
2624 Muut vakuutustoimihenkilöt						42
263 Sosiaalivakuutusvirkaillijat						42
269 Muut ryhmään 26 kuuluvat						

27 MATKAILUALAN TYÖ

271 Matkailuasiamiehet ja -sihteerit	34
272 Matkatoimistovirkailijat	42
279 Muut ryhmään 27 kuuluvat	

29 MUU HALLINTO- JA TOIMISTOTYÖ

291 Verovalmistelijat ja -tarkastajat	42
292 Huolitsijat, kuljetussuunnittelijat	
2921 Huolintatyönjohtajat, kuljetuspäälliköt	23 21 22 . . . 41
2922 Laivaus- ja huolinta-alan konttorihenkilöstö	42
2923 Tullivirkailijat	42
293 Isännöitsijät, varastonhoitajat	
2931 Isännöitsijät ym.	23 21 22 . . . 41
2932 Varastonhoitajat ym.	23 21 22 . . . 41
299 Muut ryhmään 29 kuuluvat	23 21 22 . . . 42

3 KAUPALLINEN TYÖ**30 MAINOS- JA MARKKINOINTITYÖ**

301 Mainos- ja markkinointipäälliköt, -suunnittelijat ja -tutkijat	
3011 Mainos- ja markkinointipäälliköt	23 21 22 . . . 34
3012 Mainos- ja markkinointi suunnittelijat ja -tutkijat	24 21 22 . . . 34
302 Mainostoimittajat ja muut mainosalan työntekijät	
3021 Mainostoimittajat ym.	24 21 22 . . . 34
3022 Mainospiirtäjät	24 21 22 . . . 34
3023 Muut mainostyöntekijät	23 21 22 . . . 42
309 Muut ryhmään 30 kuuluvat	

31 KIINTEISTÖJEN, PALVELUSTEN JA ARVOPAPEREIDEN MYYNTI JA VÄLITYS

311 Kiinteän ja irtaimen omaisuuden välittäjät	23 21 22 . . . 42
312 Arvopapereiden ja rahoituspalveluiden välittäjät	23 21 22 . . . 34
319 Muut ryhmään 31 kuuluvat	23 21 22 . . . 42

32 OSTOTYÖ

321 Ostopäälliköt, sisäänostajat ym.	
3211 Ostopäälliköt	23 21 22 . . . 31
3212 Ostajat, ostoapulaiset	23 21 22 . . . 42
322 Ostoasiamiehet	23 21 22 . . . 42
329 Muut ryhmään 32 kuuluvat	

Ammattiryhmä

Sosioekonominen ryhmä

Yrittäjä Palkansaaja	Toimihenkilö		Työntekijä Toimiala C,D, Muu E,F
	Yl.	Al.	
0 1-4 5-			

33 KAUPPAEDUSTUS- JA KONTTORIMYYNTITYÖ

331 Myyntityön johto	23	21	22	. 31
332 Kauppaedustustyö				
3321 Myyntimiehet, myyntiedustajat	23	21	22	. . 42
3322 Kauppa-agentit	23	21	22	. . 42
3323 Myyntineuvottelijat, tekniset myyjät ym.	23	21	22	. 34
3324 Tuote-esittelijät, myyntikonsulentit	23	21	22	. . 42
333 Konttorimyyjät	23	21	22	. . 42
339 Muut ryhmään 33 kuuluvat				

34 TAVAROIDEN MYYNTITYÖ

341 Tukku- ja vähittäiskauppiat				
3411 Tukkukauppiat	23	21	22	
3412 Vähittäiskauppiat	23	21	22	
342 Myymälänhoitajat ja -tarkastajat	23	21	22	. . 41
343 Myyjät, myymäläkassat				
3431 Myyjät				42
3432 Myymäläkassat				42
3439 Muut alaryhmään 343 kuuluvat				42
344 Huoltoasemahenkilöstö				
3441 Huoltoaseman hoitajat	23	21	22	. . 42
3442 Huoltoaseman myyjät ja kassat				42
345 Torikauppiat, kotimyyjät ym.	23	21	22	. . 42
349 Muut ryhmään 34 kuuluvat	23	21	22	. . 42

39 MUU KAUPALLINEN TYÖ

399 Muut kaupallisen alan työntekijät	23	21	22	. . 42
---	----	----	----	--------

**4 MAA- JA METSÄTALOUSTYÖ,
KALASTUS****40 MAATILATALOUS, ELÄINTENHOITO**

400 Maanviljelijät, metsänviljelijät	12	11		
401 Maataloustyön johto	12	11	 41
402 Karjatalousyrittäjät ym.	12	11		
403 Turkistarhaajat	12	11	 41
404 Poronomistajat ja -hoitajat				
4041 Poronomistajat	12	11		
4042 Poronhoitajat - 51 -
405 Maataloustyöntekijät - 51 -
406 Kotieläintenhoitajat - 51 -
407 Turkiseläintenhoitajat ym. - 51 -

Liite 2

A m m a t t i r y h m ä

S o s i o e k o n o m i n e n r y h m ä

	Yrittäjä Palkansaaaja			Toimihenkilö		Työntekijä Toimiala C,D, Muu E,F
	0	1-4	5-	Yl.	Al.	

409 Muut ryhmään 40 kuuluvat	12	11				- 51 -
------------------------------	----	----	--	--	--	--------

41 PUUTARHA- JA PUISTOTYÖ

410 Puutarhanviljelijät	12	11				
411 Puutarhatyön johto	12	11			41	
412 Puutarhatyöntekijät						- 51 -
419 Muut ryhmään 41 kuuluvat						

42 RIISTANHOITO JA METSÄSTYS

421 Riistanvalvojat, metsästäjät	12	11			44	
429 Muut ryhmään 42 kuuluvat						

43 KALASTUS

431 Kalastajat	12	11				- 51 -
432 Kalanviljelijät						
4321 Kalastusmestarit	12	11			41	
4322 Kalanviljelystyöntekijät						- 51 -
439 Muut ryhmään 43 kuuluvat						

44 METSÄTYÖ

441 Metsätaloustyön johto					41	
442 Metsätyöntekijät						
4421 Metsurit ym.	12	11				- 51 -
4422 Metsäkoneenkuljettajat	12	11				- 51 -
443 Uittotyöntekijät	12	11				- 51 -
449 Muut ryhmään 44 kuuluvat						

49 MUU MAA- JA METSÄTALOUSTYÖ

499 Muut ryhmään 49 kuuluvat	12	11				- 51 -
------------------------------	----	----	--	--	--	--------

5 KULJETUS- JA LIKENNETYÖ

50 MERIPÄÄLLYSTÖTYÖ

501 Kansipäällystö						
5011 Kapteenit ja perämiehet	24	21	22		34	
5012 Laivurit ym.	23	21	22		41	
502 Luotsit	23	21	22		34	
503 Konepäällystö						
5031 Konepäälliköt	23	21	22		34	
5032 Konemestarit	23	21	22		44	
509 Muut ryhmään 50 kuuluvat						

51 KANSI- JA KONEMIEHISTÖN TYÖ

511 Kansi- ja konemiehistö						
5111 Kansimiehistö	23	21	22	.	.	- 54 -
5112 Konemiehistö	23	21	22	.	.	- 54 -
519 Muut ryhmään 51 kuuluvat						

52 LENTOKULJETUSTYÖ

521 Lentokoneenohjaajat, helikopterilentäjät						
5211 Lentokapteenit ja -perämiehet	24	21	22	.	34	
5212 Helikopterilentäjät ym.	23	21	22	.	.	44
529 Muut ryhmään 52 kuuluvat						

53 VETURIN- JA MOOTTORIVAUNUNKULJETUSTYÖ

531 Veturin- ja moottorivaununkuljettajat	23	21	22	.	.	- 54 -
539 Muut ryhmään 53 kuuluvat						

54 TIELIIKENNETYÖ

540 Linja- ja henkilöauton kuljettajat ym.	23	21	22	.	.	- 54 -
541 Kuorma-auton ja erikoisajoneuvoyhdistelmien kuljettajat	23	21	22	.	.	- 54 -
542 Tavara- ja henkilöauton kuljettajat	23	21	22	.	.	- 54 -
549 Muut ryhmään 54 kuuluvat						

**55 LIIKENTEEN JOHTO- JA LIIKENNE-
PALVELUTYÖ**

551 Satamaliikenteen johto						
5511 Satamakapteenit ja -päälliköt					34	
5512 Satamavirkailijat ja ahtaustyönjohtajat	23	21	22	.	.	41
552 Ilmaliikenteen johto, lennonselvittäjät						
5521 Lennonjohtajat ym.					34	
5522 Lennonselvittäjät ym.						44
553 Lentoliikennevirikailijat						
5531 Rahti- ja lentoliikennevirikailijat	23	21	22	.	.	44
5532 Kenttäemännät ja tavarankuljettajat						- 54 -
554 Rautatieliikenteen johto ym.						
5541 Asemapäälliköt ym.					34	
5542 Liikenneohjaajat ym.						44
555 Juna- ja asemamiehet						
5551 Konduktöörit, järjestelymestarit ym.						41
5552 Asemamiehet ym.						- 54 -
556 Tieliikenteen johto	23	21	22	.	.	41
557 Tie- ja raitiovaunuliikenteen palvelutyö	23	21	22	.	.	43
559 Muut ryhmään 55 kuuluvat						

56 POSTI- JA TIETOLIKENNETYÖ

561 Postitoimipaikanhoitajat									41
562 Posti- ja teleliikenteen virkailijat									43
563 Puhelunvälityshenkilöstö	23	21	22						43
564 Radiosähköttäjät, radioekspeditöörit									
5641 Sähköttäjät	23	21	22						44
5642 Televirkailijat ym. viestittäjät	23	21	22						43
569 Muut ryhmään 56 kuuluvat									

57 POSTINKANTAJAN YM. TYÖ

571 Postinkantajat ja -lajittelijat ym.									
5711 Postinkantajat ja -lajittelijat	23	21	22						- 54 -
5712 Lehdenjakajat	23	21	22						- 54 -
579 Muut ryhmään 57 kuuluvat	23	21	22						- 54 -

59 MUU KULJETUS- JA LIKENNETYÖ

591 Majakanvartijat, kanavanhoitajat, satamavartijat ym.	23	21	22						- 54 -
599 Muut ryhmään 59 kuuluvat									
5991 Aikataulusuunnittelijat, liikenne laskijat ym.	23	21	22						44
5999 Muut alaryhmään 599 kuuluvat	23	21	22						- 54 -

6/7/8 TEOLLINEN TYÖ, KONEENHOITO, KAIVOS- JA LOUHINTATYÖ SEKÄ RAKENNUSTYÖ**60 KAIVOS- JA LOUHINTATYÖ**

601 Kaivostyöntekijät, panostajat ym.	23	21	22						52 53
602 Rikastustyöntekijät	23	21	22						52 53
603 Poraajat, kairaajat (malminetsintä ym.)	23	21	22						52 53
609 Muut kaivos- ja louhintatyöntekijät	23	21	22						52 53

61 ÖLJYNPORAUSTYÖ, TURPEENNOSTO

611 Poraus- ja tuotantotyöntekijät	23	21	22						52 53
612 Turpeennostajat	23	21	22						52 53
619 Muut ryhmään 61 kuuluvat									

A m m a t t i r y h m ä

S o s i o e k o n o m i n e n r y h m ä
Yrittäjä
Palkansaaja
0 1-4 5-
Toimihenkilö
Yl. Al.
Työntekijä
Toimiala
C,D, Muu
E,F**62 TALONRAKENNUSTYÖ YM.**

621 Kirvesmiehet	23	21	22	52	53
622 Muurarit	23	21	22	52	53
623 Raudoittajat, betonityöntekijät ym.	23	21	22	52	53
624 Talonrakennustyöntekijät	23	21	22	52	53
625 Lattianpäällystystyöntekijät	23	21	22	52	53
626 Eristäjät	23	21	22	52	53
627 Lasittajat	23	21	22	52	53
629 Muut ryhmään 62 kuuluvat	23	21	22	52	53

63 MAA- JA VESIRAKENNUSTYÖ

631 Asfaltti-, rata- ja tietyöntekijät	23	21	22	52	53
639 Muut ryhmään 63 kuuluvat	23	21	22	52	53

64 TYÖKONEIDEN KÄYTTÖ

641 Nosturinkuljettajat	23	21	22	53	54
642 Maarakennuskoneiden ym. kuljettajat	23	21	22	52	53
643 Trukinkuljettajat, siirtokoneenkuljettajat ym.	23	21	22	53	54
649 Muut ryhmään 64 kuuluvat						

70 TEKSTIILITYÖ

701 Langanvalmistuksen esityön tekijät	23	21	22	52	53
702 Kehrääjät ym.	23	21	22	52	53
703 Kutojat, neulojat	23	21	22	52	53
704 Laitosmiehet (tekstiilityö)	23	21	22	52	53
705 Viimeistely- ja värjäämötyöntekijät	23	21	22	52	53
706 Valmisteiden tarkastajat, kankaantarkastajat	23	21	22	52	53
709 Muut ryhmään 70 kuuluvat	23	21	22	52	53

71 OMPELUTYÖ YM.

711 Vaatturit, ateljee- ja kotiompelijat	23	21	22	52	53
712 Turkkurit	23	21	22	52	53
713 Modistit, hatuntekijät	23	21	22	52	53
714 Verhoilijat	23	21	22	52	53
715 Leikkaajat, mallimestarit (tekstiili ja vaatetus)	23	21	22	52	53
716 Ompelijat ym. (valmisvaateollisuus)	23	21	22	52	53
719 Muut ryhmään 71 kuuluvat	23	21	22	52	53

72 JALKINE- JA NAHKATYÖ

721 Suutarit	23	21	22	52	53
722 Jalkinetyöntekijät	23	21	22	52	53
723 Nahkatarviketyöntekijät	23	21	22	52	53
729 Muut ryhmään 72 kuuluvat						

73 TERÄS-, METALLITEHDAS-, TAKOMO- JA VALIMOTYÖ

731 Sulatto- ja sulatusuunityöntekijät	23	21	22	52	53
732 Lämpökäsittelijät	23	21	22	52	53
733 Metallurgiset muokkaajat	23	21	22	52	53
734 Langanvetäjät, putkenvetäjät ym.	23	21	22	52	53
735 Sepät	23	21	22	52	53
736 Valimotyöntekijät	23	21	22	52	53
739 Muut ryhmään 73 kuuluvat	23	21	22	52	53

74 HIENOMEKAANINEN TYÖ

741 Hienomekaanikot	23	21	22	52	53
742 Kellosepät ym.	23	21	22	52	53
743 Kulta- ja hopeasepät	23	21	22	52	53
744 Kaivertajat	23	21	22	52	53
749 Muut ryhmään 74 kuuluvat						

75 KONEPAJA- JA RAKENNUSMETALLITYÖ

751 Koneenasettajat, koneistajat ja työkaluntekijät	23	21	22	52	53
752 Koneenasentajat ym.	23	21	22	52	53
753 Koneen- ja moottorinkorjaajat ym. huoltotyöntekijät						
7531 Huoltovalvojat ja huoltotöiden johtajat	23	21	22	41	
7532 Koneen- ja moottorinkorjaajat	23	21	22	52	53
7533 Huoltomiehet, rasvaajat ym.	23	21	22	52	53
7534 Laitos asentajat (ei tekstiiliteollisuuden)	23	21	22	52	53
754 Levysepät	23	21	22	52	53
755 Putkityöntekijät	23	21	22	52	53
756 Hitsaajat, kaasuleikkaajat ym.	23	21	22	52	53
757 Konepaja- ja metallituotteiden kokoojat	23	21	22	52	53
758 Pintakäsittelijät	23	21	22	52	53
759 Muut ryhmään 75 kuuluvat	23	21	22	52	53

76 SÄHKÖTYÖ

761 Sähköasentajat	23	21	22	.	.	52	53
762 Sähkökoneenasentajat	23	21	22	.	.	52	53
763 Elektroniikka-asentajat	23	21	22	.	.	52	53
764 Puhelin- ja linja-asentajat	23	21	22	.	.	52	53
765 Sähkö- ja teleteknisten tuotteiden kokoojat	23	21	22	.	.	52	53
769 Muut ryhmään 76 kuuluvat	23	21	22	.	.	52	53

77 PUUTYÖ

771 Pyöreän puutavaran käsittelijät	23	21	22	.	.	52	53
772 Sahatyöntekijät ym.	23	21	22	.	.	52	53
773 Vaneri- ja kuitulevytyöntekijät	23	21	22	.	.	52	53
775 Veneenrakentajat, vaunukorisevät	23	21	22	.	.	52	53
776 Huonekalupuusevät	23	21	22	.	.	52	53
777 Konepuusevät	23	21	22	.	.	52	53
778 Puupinnan käsittelijät	23	21	22	.	.	52	53
779 Muut ryhmään 77 kuuluvat	23	21	22	.	.	52	53

78 MAALAUSTYÖ

781 Rakennusmaalarit	23	21	22	.	.	52	53
782 Muut maalarit ja lakkaajat	23	21	22	.	.	52	53
789 Muut ryhmään 78 kuuluvat							

**79 RADIO-, TV-, ELOKUVA- JA
VIDEOTEKNINEN TYÖ**

791 Radio- ja tv-tarkkailijat sekä äänittäjät	23	21	22	.	.	44	
792 Muut radio- ja tv- lähetyslaitteiden sekä elokuvakoneiden ja kuvanauhurien käyttäjät	23	21	22	.	.	- 54 -	
799 Muut ryhmään 79 kuuluvat							

80 GRAAFINEN TYÖ

801 Faktorit ja painopinnan valmistajat							
8011 Faktorit	23	21	22	.	.	41	
8012 Painopinnan valmistajat	23	21	22	.	.	52	54
802 Painajat	23	21	22	.	.	52	54
803 Kirjansitomotyöntekijät	23	21	22	.	.	52	54
804 Valokuva-laboratoriotyöntekijät	23	21	22	.	.	52	54
809 Muut ryhmään 80 kuuluvat	23	21	22	.	.	52	54

81 LASI-, KERAAMINEN- JA TIILITYÖ

811 Lasihyttityöntekijät ym.	23	21	22	52	53
812 Muovaajat (keraamiset tuotteet)	23	21	22	52	53
813 Uuninhoitajat (lasi, keramiikka)	23	21	22	52	53
814 Koristelijat, lasittajat	23	21	22	52	53
819 Muut ryhmään 81 kuuluvat	23	21	22	52	53

82 ELINTARVIKETEOLLISUUSTYÖ

821 Myllytyöntekijät	23	21	22	52	53
822 Leipurit, kondiittorit	23	21	22	52	53
823 Suklaa- ja makeistyyöntekijät	23	21	22	52	53
824 Panimo-, virvoitusjuoma- ja polttimotyöntekijät	23	21	22	52	53
825 Säilyke- ja pakastetyöntekijät	23	21	22	52	53
826 Teurastajat, leikkeleyöntekijät	23	21	22	52	53
827 Meijerityöntekijät	23	21	22	52	53
828 Einestyöntekijät	23	21	22	52	53
829 Muut ryhmään 82 kuuluvat	23	21	22	52	53

83 KEMIAN PROSESSITYÖ

831 Prosessinohitajat (kemian prosessityö)	23	21	22	52	53
832 Keittäjät, uuninhoitajat (kemian prosessityö)	23	21	22	52	53
833 Murskaajat, myllyn- ja kalanterinhoitajat (kemialliset tuotteet)	23	21	22	52	53
839 Muut ryhmään 83 kuuluvat	23	21	22	52	53

84 MASSA- JA PAPERITYÖ

841 Paperimassatyöntekijät	23	21	22	52	53
842 Paperityöntekijät	23	21	22	52	53
843 Paperitavaratyöntekijät	23	21	22	52	53
849 Muut ryhmään 84 kuuluvat						

85 KUMI- JA MUOVITUOTETYÖ

851 Kumituotetyöntekijät	23	21	22	52	53
852 Muovituotetyöntekijät	23	21	22	52	53
859 Muut ryhmään 85 kuuluvat						

Ammattiryhmä

Sosioekonominen ryhmä

Yrittäjä			Toimihenkilö		Työntekijä	
Palkansaaja			Yl.	Al.	Toimiala	Muu
0	1-4	5-			C,D,	E,F

86 MUU TEOLLINEN TYÖ

860 Tupakkatyöntekijät	23	21	22	.	.	52	53
861 Betonituotetyöntekijät	23	21	22	.	.	52	53
862 Nahkurit, nahanmuokkaajat	23	21	22	.	.	52	53
863 Soittimentekijät ja -virittäjät	23	21	22	.	.	52	53
864 Kivityöntekijät	23	21	22	.	.	52	53
865 Kori- ja harjatyöntekijät	23	21	22	.	.	52	53
869 Muut ryhmään 86 kuuluvat	23	21	22	.	.	52	53

87 KIINTEIDEN KONEIDEN KÄYTTÖ ENERGIANTUOTANNOSSA JA VESIHUOLLOSSA

871 Kiinteiden koneiden ja moottorien käyttäjät	23	21	22	.	.	52	53
872 Sähkökoneiden käyttäjät	23	21	22	.	.	52	53
879 Muut ryhmään 87 kuuluvat							

88 PAKKAUS-, VARASTOINTI- JA AHTAUSTYÖ

881 Pakkaajat, paketoijat	23	21	22	.	.	53	54
882 Varastotyöntekijät	23	21	22	.	.	53	54
883 Ahtaus-, kuormaus- yms. työntekijät	23	21	22	.	.	53	54
889 Muut ryhmään 88 kuuluvat							

89 SEKATYÖ

891 Sekatyöntekijät	23	21	22	.	.	-	53 -
---------------------	----	----	----	---	---	---	------

9 PALVELUTYÖ YM.**90 VARTIOINTI- JA SUOJELUTYÖ**

901 Palomiehet							
9011 Palopäälliköt						31	
9012 Palomestarit ja piiritarkastajat							41
9013 Palomiehet ym.							- 54 -
902 Nuohoojat	23	21	22	.	.		- 54 -
903 Poliisit							
9031 Komisarit ja ylikonstaapelit							41
9032 Muut poliisit							44
904 Tulli- ja rajavartijat							
9041 Tullivalvonta- ja satamatarkastajat						34	
9042 Tulli-, raja- ja merivartijat							44
905 Vanginvartijat ym.							
9051 Vartiopäälliköt ym.							41
9052 Vanginvartijat							44

Liite 2

A m m a t t i r y h m ä

S o s i o e k o n o m i n e n r y h m ä
 Yrittäjä
 Palkansaajia
 0 1-4 5-
 Toimihenkilö
 Yl. Al.
 Työntekijä
 Toimiala
 C,D, Muu
 E,F

906 Muut vartijat (siviilitehtävät)	23	21	22	- 54 -
909 Muut ryhmään 90 kuuluvat	23	21	22	- 54 -

91 MAJOITUSLIIKE- JA SUURTALOUSTYÖ

911 Suurtalouksien hoitajat, baarinhoitajat ym.					
9111 Suurtalouksien hoitajat	23	21	22	41
9112 Baarinhoitajat ym.	23	21	22	41
912 Kokit, keittäjät, kylmäköt	23	21	22	- 53 -
913 Keittiöapulaiset, ravintola-apulaiset ym.	23	21	22	- 53 -
914 Hotellien yms. vastaanottovirkailijat ja vahtimestarit	23	21	22	- 54 -
919 Muut ryhmään 91 kuuluvat					

92 TARJOILUTYÖ

921 Hovimestarit, tarjoilijat ym.					
9211 Hovimestarit	23	21	22	41
9212 Ravintolaemännät ym.	23	21	22	42
9213 Tarjoilijat ja baarimestarit	23	21	22	- 54 -
922 Kahviloiden, ruokaloiden yms. tarjoilijat	23	21	22	- 54 -
929 Muut ryhmään 92 kuuluvat					

93 KOTITALOUSTYÖ

931 Taloudenhoitajat, kotiapulaiset	23	21	22	- 54 -
939 Muut ryhmään 93 kuuluvat					

94 KIINTEISTÖNHOITO- JA SIIVOUSTYÖ

941 Kiinteistötyöntekijät ym.	23	21	22	- 54 -
942 Siivoojat ym.					
9421 Siivoustyön johtajat ym.	23	21	22	41
9422 Siivoojat ym.	23	21	22	- 54 -
949 Puhdistustyöntekijät ym.	23	21	22	- 54 -

95 HYGIENIA- JA KAUNEUDENHOITOTYÖ

951 Kampaaajat, kauneudenhoitajat, kylvettäjät ym.					
9511 Parturit, kampaajat	23	21	22	- 54 -
9512 Kosmetologit, manikyrstit	23	21	22	- 54 -
9513 Kylvettäjät	23	21	22	- 54 -
959 Muut ryhmään 95 kuuluvat	23	21	22	- 54 -

96 PESULA- JA SILITYSTYÖ

961 Pesulatyöntekijät					
9611 Pesulanhoitajat ym.	23	21	22	41
9612 Pesijät ym.	23	21	22	- 54 -

A m m a t t i r y h m ä

S o s i o e k o n o m i n e n r y h m ä
Yrittäjä Toimihenkilö Työntekijä
Palkansaaja Yl. Al. Toimiala
0 1-4 5- C,D, Muu
E,F

962 Prässääjät, silittäjät, mankeloijat ym.	23	21	22	.	.	.	- 54 -
969 Muut ryhmään 96 kuuluvat	23	21	22	.	.	.	- 54 -

**97 AMMATTIMAINEN URHEILU JA
LIKUNTATYÖ**

971 Urheilvalmentajat ja -ohjaajat, urheilijat							
9711 Urheilvalmentajat ja -ohjaajat	24	21	22	.	34		
9712 Urheilijat	24	21	22	.	34		
979 Muut ryhmään 97 kuuluvat							

98 SOTILASTYÖ

981 Upseerit ym.							
9811 Upseerit					34		
9812 Toimiupseerit						41	
9813 Sotilastekninen henkilöstö						41	
989 Muut ryhmään 98 kuuluvat (ml. värvätyt)							44

99 MUU PALVELUTYÖ

991 Matkustajien palvelutyö							
9911 Purserit, lentoemännät	23	21	22	.	42		
9912 Matkanjohtajat, matkaoppaat	23	21	22	.	44		
992 Hautauspalvelutyöntekijät							
9921 Hautaustoimistonhoitajat ym.	23	21	22	.	42		
9922 Muut hautaustyöntekijät	23	21	22	.			- 54 -
999 Muut ryhmään 99 kuuluvat							
9991 Bingotyöntekijät, pelinhoitajat ym.	23	21	22	.			- 54 -
9999 Muut alaryhmään 999 kuuluvat	23	21	22	.			- 54 -

Liite 3

Muutokset sosioekonomisen aseman luokituksessa verrattuna vuoden 1983 luokitukseen

- 1 Yrittäjien pääryhmä on jaettu alaryhmiin: maatalousyrittäjät ja muut yrittäjät. Vuoden 1983 versiossa yrittäjät jaettiin kahtia sen mukaan, onko yrittäjällä palkansaaajia vai ei: työnantajayrittäjät ja yksinäisyrittäjät. Lisäksi on muodostettu uusi ryhmä vapaiden ammattien harjoittajille.
- 2 Jako julkisyhteisöissä ja muissa yhteisöissä toimiviin on poistettu toimihenkilöryhmistä.
- 3 Pitkäaikaistyöttömiä varten on perustettu oma ryhmä.
- 4 Vuoden 1983 standardin luokat '91 Työttömät, joilla ei ole aikaisempaa työkokemusta', '92 Muut ammatissa toimivat/työlliset, joiden ammatista ei ole tietoa' ja '93 Muut ammatissa toimimattomat/työvoimaan kuulumattomat' on yhdistetty uudeksi ryhmäksi '82 Muualla luokittelemattomat'.
- 5 Seuraavat yksittäiset ammattiryhmät on muutettu työntekijöistä toimihenkilöiksi: (1911) optikot, (9042) tulli-, raja- ja merivartijat, (9052) vanginvartijat, (9911) purserit ja lentoemännät. Tapausten määrä on n. 10 000.
- 6 Luokituksen tunnusjärjestelmä eli luokkien numerointi on muutettu yksinkertaisemmaksi. Vuoden 1983 standardin 3-numeroinen koodi on lyhentynyt 2-numeroiseksi. Lisäksi pääluokkien loppuun on sijoitettu residuaaliluokkia, jotka päättyvät numeroon 9.
- 7 Luokituksen käytön helpottamiseksi siihen on liitetty erilaisia vaihtoehtoisia tasoja luokituksen tarkimman tason karkeistamiseksi.
- 8 Joidenkin luokkien otsikoita on muutettu lyhyemmiksi ilman, että luokkien sisältöä olisi muutettu. Tällaisia otsikoita ovat seuraavat:

19831989

121 (Muut työnantajat) 1-4 työntekijää	1 Pientyönantajat
122 (Muut työnantajat) Vähintään 5 työntekijää	22 Muut työnantajat
21 Maatalousyksinäisyrittäjät	12 Maatalouden yksinäisyrittäjät
32 Valmistelu-, esittely-, tutkimus ja suunnittelutehtävissä toimivat ylempät toimihenkilöt	32 Suunnittelu- ja tutkimustehtävissä toimivat ylempät toimihenkilöt
41 Esimiestehtävissä toimivat alemmat toimihenkilöt	41 Työnjohtotehtävissä toimivat alemmat toimihenkilöt
42 Itsenäistä tai monipuolista toimistotyötä tekevät alemmat toimihenkilöt	42 Itsenäistä toimistotyötä tekevät alemmat toimihenkilöt
43 Epäitsenäistä tai rutiininomaista toimisto- tai myyntityötä tekevät alemmat toimihenkilöt	43 Epäitsenäistä toimistotyötä tekevät alemmat toimihenkilöt
51 Maa- ja metsätalous- sekä kalatalousalan työntekijät	51 Maataloustyöntekijät

Liite 4

Ammattiasema

Ammattiaseman käsitteestä

Ammattiasema kuvaa ammatissa toimivan väestön asemaa työelämässä erottaen palkatussa työssä olevat yrittäjistä ja myös näiden palkatonta työtä tekevästä yrittäjäperheenjäsenistä.¹

Tilastokeskuksen ammattiasemaluokitus noudattaa Yhdistyneiden Kansakuntien vuosien 1980 ja 1990 väestölaskentoja varten laatimaa suositusta.²

Luokituksen pääperiaatteet ja soveltaminen

Ammatissa toimivat

Ammatissa toimivien/työvoimaan kuuluvien ryhmittely ammattiaseman mukaan perustuu lähinnä henkilön omaan ilmoitukseen ammattiasemastaan. Tiedot, joita voidaan käyttää hyväksi päätellessä ammattiasemaa, ovat pääasiallinen toiminta, ammatti sekä myös työpaikan juridinen muoto ja toimiala.

Ammattiasemaluokituksessa luokitellaan yrittäjäperheenjäsenet omaan luokkaan. Työttömien ammattiasema määritellään välittömästi työttömyyttä edeltävän toiminnan mukaan. Jos henkilö ei ole työttömyyttä edeltävänä aikana kuulunut ammatissa toimiviin/työvoimaan luokitellaan hänet luokkaan 4.

Koko väestö

Koko väestön ammattiasemaa määriteltäessä on ensisijaisena kriteerinä pääasiallinen toiminta. Jos henkilö on ammatissa toimimaton, hänet luokitellaan tilastossa käytettävästä laskentayksiköstä riippuen kotitalouden tai asuntokunnan päämiehen ammattiaseman mukaan. Mikäli kotitalouden tai asuntokunnan kaikki henkilöt ovat ammatissa toimimattomia, heidät sisällytetään luokkaan 4.

Ammattiasemaluokitus

1 Yrittäjät

11 Työnantajayrittäjät

12 Yksinäisyrittäjät

2 Palkansaajat

3 Yrittäjäperheenjäsenet

31 Työnantajaperheenjäsenet

32 Yksinäisyrittäjäperheenjäsenet

4 Muut

Ammattiasemaluokitus määritelmineen

1 Yrittäjät

Yrittäjä on henkilö, joka omistamiaan tuotantopanoksia (aineellinen tai henkinen pääoma, työvälineet, raaka-aineet) hyväksikäyttäen harjoittaa taloudellista toimintaa omaan laskuun ja omalla vastuulla.

11 Työnantajayrittäjät

Luokkaan kuuluvat ne yrittäjät, joilla on palkattua työvoimaa.

12 Yksinäisyrittäjät

Luokkaan kuuluvat ne yrittäjät, joilla ei ole palkattua työvoimaa.

2 Palkansaajat

Palkansaajiin luetaan toisen palveluksessa palkkaa tai palkkiota vastaan työtä tekevät henkilöt. Palkansaajiksi katsotaan myös henkilöt, jotka työskentelevät ilman varsinaista palkkaa kotitaloutensa tai asuntokuntansa jonkin jäsenen yrityksessä tai maatilalla.

1 Aikaisemmin käytettiin termiä "avustava perheenjäsen".

2 Recommendations for the 1990 Censuses of Population and Housing in the ECE region, Statistical standards and studies No. 40, United Nations, New York 1987

3 Yrittäjäperheenjäsenet

Yrittäjäperheenjäseniin luetaan ne henkilöt, jotka työskentelevät ilman varsinaista palkkaa kotitaloutensa tai asutokuntansa jonkin jäsenen yrityksessä tai maatilalla.

31 Työnantajaperheenjäsenet

Luokkaan kuuluvat ne yrittäjäperheenjäsenet, jotka työskentelevät työnantajayrittäjän yrityksessä tai maatilalla.

32 Yksinäisyrittäjäperheenjäsenet

Luokkaan kuuluvat ne yrittäjäperheenjäsenet, jotka työskentelevät yksinäisyrittäjän yrityksessä tai maatilalla.

4 Muut

Luokkaan sisällytetään henkilöt, joita ei voi sijoittaa mihinkään edellä mainituista luokista. Ammatissa toimivista näitä ovat henkilöt, joiden ammattiasema on tuntematon.

Koko väestön luokittelussa ammatissa toimimattomat saavat kotitaloutensa tai asutokuntansa päämiehen ammattiaseman. Jos kotitalouden tai asutokunnan kaikki henkilöt ovat ammatissa toimimattomia, he sisältyvät koko väestön ryhmittelyssä luokkaan 4.

Liite 5

Toimialaluokitus (TOL) 1988:n pääryhmät ¹

- A Maatalous, kala- ja riistatalous
- B Metsätalous
- C Kaivos- ja kaivannaistoiminta
- D Teollisuus
- E Energia- ja vesihuolto
- F Rakentaminen
- G Kauppa
- H Majoitus- ja ravitsemistoiminta
- I Kuljetus
- J Tietoliikenne
- K Rahoitus- ja vakuutustoiminta
- L Kiinteistö-, puhtaus- ja vuokrauspalvelut
- M Tekninen palvelu ja palvelut liike-elämälle
- N Julkinen hallinto ja maanpuolustus
- O Koulutus ja tutkimus
- P Terveys- ja sosiaalipalvelu
- R Virkistys- ja kulttuuripalvelu
- S Järjestö- ja uskonnollinen toiminta
- T Muut palvelut

¹ Toimialaluokitus (TOL) 1988, Käsikirjoja Nro 4, Tilastokeskus, Helsinki 1987

KÄSIKIRJOJA
 HANDBÖCKER
 HANDBOOKS

Nro 1	Koulutusluokitus 31.12.1988	8. uusittu laitos	1989
	Koulutusluokitus 31.12.1988		1989
	Liite 1, ISCED-AVAIN		
	Koulutusluokituksen ja Unescon kansainvälisen koulutusluokituksen välinen koodiavain		
	Appendix 1 to the Finnish Standard Classification of Education (FSCED), end-year 1988		
	ISCED-KEY		
	A conversion key for comparisons between the Finnish Standard Classification of Education (FSCED) and the Unesco International Standard Classification of Education (ISCED)		
	Koulutusluokitus 31.12.1988		1989
	Liite 2, OPINTOALA- JA -ASTEAVAIN		
	Koulutusluokituksen ja opetushallinnon opintoala- ja -asteluokituksen välinen koodiavain		
	Koulutusluokitus 31.12.1988		1989
	Liite 3, KOULUTUSKODIMUUTOKSET VUOSINA 1987 JA 1988		
Nr 1	<i>Utbildningsklassificering 31.12.1988</i>	4:e reviderade upplagan	1989
Nro 2	Väestölaskenta 1970		1971
	Aikataulu, luokitus, saatavat tiedot		
Nro 3	Tilasto-opas 1982	(Uudemmat julkaistu omana sarjanaan)	1982
Nr 3	<i>Vägvisare i statistiken 1982</i>		1984
Nro 4	Toimialaluokitus (TOL) 1988	2. uusittu laitos,	1989
	Standard Industrial Classification (SIC) 1988	1. lisäpainos	
	Toimialaluokitus 1988	2. uusittu laitos	1989
	Liite 1, HAKEMISTO		
	Toimialaluokitus 1988		1989
	Liite 2, TIIVISTELMÄ		
	<i>Näringsgrensindelningen 1988</i>		
	<i>Bilaga 2, SAMMANDRAG</i>		
	Standard Industrial Classification 1988		
	Appendix 2, SUMMARY		
	Toimialaluokitus 1988		1988
	Liite 3, TOIMIALALUOKITUSTEN 1979 JA 1988 VÄLISET AVAIMET		

Nr 4	Näringsgrensindelningen 1988	2:a reviderade upplagan, 1:a omtrycket	1989
Nro 5	Institutionaalinen sektoriluokitus <i>Den institutionella sektorindelningen</i> Classification of Institutional Sectors	uusittu laitos förnyad upplaga revised edition	1984
Nro 6	Rahoitusvaateiden luokitus <i>Klassificering av finansobjekt</i> Classification of Financial Assets and Liabilities		1975
Nro 7	Tilastohaastattelijan opas 1980	toinen laitos	1980
Nr 7	Statistikintervjuarens guide 1980	andra upplagan	1981
Nro 8	Guide to Finnish Statistics 1977		1977
Nro 9	Siviiliasian nimikkeistö 1987 <i>Nomenklatur för civilmål 1987</i>		1987
Nro 10	Yhteisöjen tehtäväluokitukset Julkisyhteisöjen ja voittoa tavoittelemattomien yhteisöjen tehtäväluokitukset <i>Uppgiftsklassificeringar för sammanslutningar</i> <i>Uppgiftsklassificeringar för offentliga sammanslutningar och icke vinstsyftande sammanslutningar</i> Classifications of the functions of government and non-profit institutions serving households	uusittu laitos förnyad upplaga revised edition	1986
Nro 11	Pääasiallisen toiminnan luokitus Pääasiallisen toimeentulolähteen luokitus <i>Klassificering av befolkningen efter huvudsaklig verksamhet</i> <i>Klassificering av befolkningen efter huvudsaklig inkomstkälla</i> Classification of the Population by Type of Activity Classification of the Population by Main Source of Livelihood		1980
Nro 12	Väestötilastollinen valtio- ja maa-alueuokitus <i>Klassificering av stater och landområden inom individstatistiken</i> Classification of Countries and Areas in Demographic Statistics		1980
Nro 13	Väestö- ja asuntolaskenta 1980 Tietosisältö, tulosteet	(Uudemmat erillisinä)	1980
Nro 14	Ammattiluokitus 1987 Classification of Occupations 1987	uusittu laitos revised edition	1987
	Ammattiluokitus 1987 Liite 1, HAKEMISTO		1987

	Ammattiluokitus 1987 Liite 2, KOLMIKIELINEN TIIVISTELMÄ AMMATTILUOKITUS 1987:STÄ <i>Bilaga 2, TRESPRÅKIGT SAMMANDRAG AV YRKESKLASSIFICERINGEN 1987</i> Appendix 2, A TRILINGUAL SUMMARY OF THE CLASSIFICATION OF OCCUPATIONS 1987	1989
Nro 15	Kotitaloustavaroiden ja -palvelusten luokitus <i>Klassificering av hushållsvaror och -tjänster</i> Classification of Household Goods and Services	1982
Nro 16	Rakennusluokitus Rakennus-, huoneisto- ja toimitilaluokitus <i>Byggnadsklassificering</i> <i>Klassificering av byggnader, lägenheter och lokaler</i> Classification of Buildings Classification of Buildings, Apartments and Business/Other Premises	1982
Nro 17	Sosioekonomisen aseman luokitus Classification of Socio-economic Groups	uusittu laitos revised edition 1989
Nro 18	Demografiset ja sosiaaliset perusluokitukset Ikä, sukupuoli, siviilisäätö, kieli, kansalaisuus, uskontokunta <i>Demografiska och sociala grundklassificeringar</i> <i>Ålder, kön, civilstånd, språk, nationalitet, trossamfund</i> Demographic and Social Basic Classifications Age, Sex, Marital Status, Language, Nationality, Religion	1983
Nro 19	Kotitalous-, asuntokunta- ja perheluokitukset <i>Klassificeringar av hushåll, bostadshusfäll och familjer</i> Classifications of Households, Household-Dwelling Units, and families	1983
Nro 20	Suomen ympäristötiedostot	1988
Nro 21	Aineellisten varojen luokitukset Kiinteä pääoma, varastovarot, muut aineelliset varat <i>Klassificeringar av materiella tillgångar</i> <i>Fast kapital, lagerkapital, övriga materiella tillgångar</i> Classifications of Tangible Assets Fixed Capital, Inventories, Other Tangible Assets	1985
Nro 22	Ikäluokitukset Ohjeita ikäluokituksen käytöstä <i>Åldersklassificeringar</i> <i>Riktlinjer för användning av åldersklassificeringar</i>	1986
Nro 23	Tilastojen laadun kuvaaminen Ohjeita tuoteselosteiden laatimiseksi	1987
Nro 24	Valtion ja kuntien meno- ja tulolajiluokitus	1988
Nr 24	<i>Utgifts- och inkomstslagsklassificeringen för stat och kommuner</i>	1988

Kuvailulehti

Julkaisija

TILASTOKESKUS
Annankatu 44
00100 HELSINKI PUH. (90) 17341

Julkaisun päivämäärä

Tekijät (toimielimestä: toimielimen nimi, puheenjohtaja, sihteeri)

Työryhmä

Pasi Markelin, pj.
Elli Paakkolanvaara, siht.

Julkaisun laji

Erillisteos

Toimeksiantaja

Toimielimen asettamispyvm

Julkaisun nimi

Sosioekonomisen aseman luokitus

Julkaisun osat

Tiivistelmä

Käsikirjassa esiteltävä vuonna 1989 tarkistettu sosioekonomisen aseman luokitus on yksi Tilastokeskuksen luokitusstandardeista, joiden tarkoituksena on selkeyttää tilastotuotantoa ja parantaa tilastojen kansallista ja kansainvälistä vertailtavuutta. Se korvaa 1982 vahvistetun sosioekonomisen aseman luokituksen.

Luokituksella pyritään jakamaan väestö sosiaalisten ja taloudellisten ominaisuuksien perusteella mahdollisimman homogeenisiin ja konkreettisesti määriteltäviin ryhmiin. Henkilön asema määräytyy luokituksessa pääasiassa ammattin, ammattiaseman, elämänvaiheen ja toimialan perusteella.

Luokituksessa on kaksi tasoa. Yksinumeroisella tasolla se jakautuu seitsemään pääryhmään: yrittäjät, ylemmät toimihenkilöt, alemmat toimihenkilöt, työntekijät, opiskelijat, eläkeläiset ja muut. Kaksinumeroisella eli tarkimmalla tasolla luokitus jakautuu 31 ryhmään.

Avainsanat (asiasanat)

Sosioekonominen asema, yhteiskunnallinen asema, luokitus, standardi, normi.

Muut tiedot

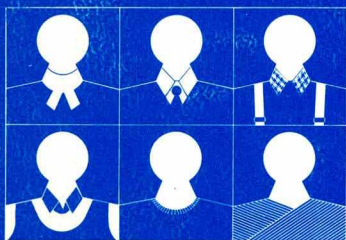
Sarjan nimi ja numero		ISSN	ISBN
Käsikirjoja 17		0355-2063	951-47-3149-2
Kokonaissivumäärä	Kieli	Hinta	Luottamuksellisuus
53	Suomi		Julkinen
Jakaja		Kustantaja	
TILASTOKESKUS Annankatu 44 00100 HELSINKI puh. (90) 17341		TILASTOKESKUS	

Sosioekonomisen aseman luokitus

Classification of Socio-economic Groups

1989

Sosioekonomisen aseman luokitus jakaa väestön ryhmiin sosiaalisten ja taloudellisten ominaisuuksien perusteella.

Sosioekonomista asemaa kuvaava luokitus kuuluu Tilastokeskuksen luokitusstandardeihin, joiden pyrkimyksenä on tilastojen käsitteellisen selkeyden ja eri tilastoista saatavien tietojen vertailtavuuden lisääminen.

Julkaisujen myynti:

Tilastokeskus
PL 504
00101 Helsinki
(90) 17 341

Försäljning:

Statistikcentralen
PB 504
00101 Helsingfors
(90) 17 341

Hinta - Pris

45 mk

ISSN 0355-2063
ISBN 951-47-3149-2